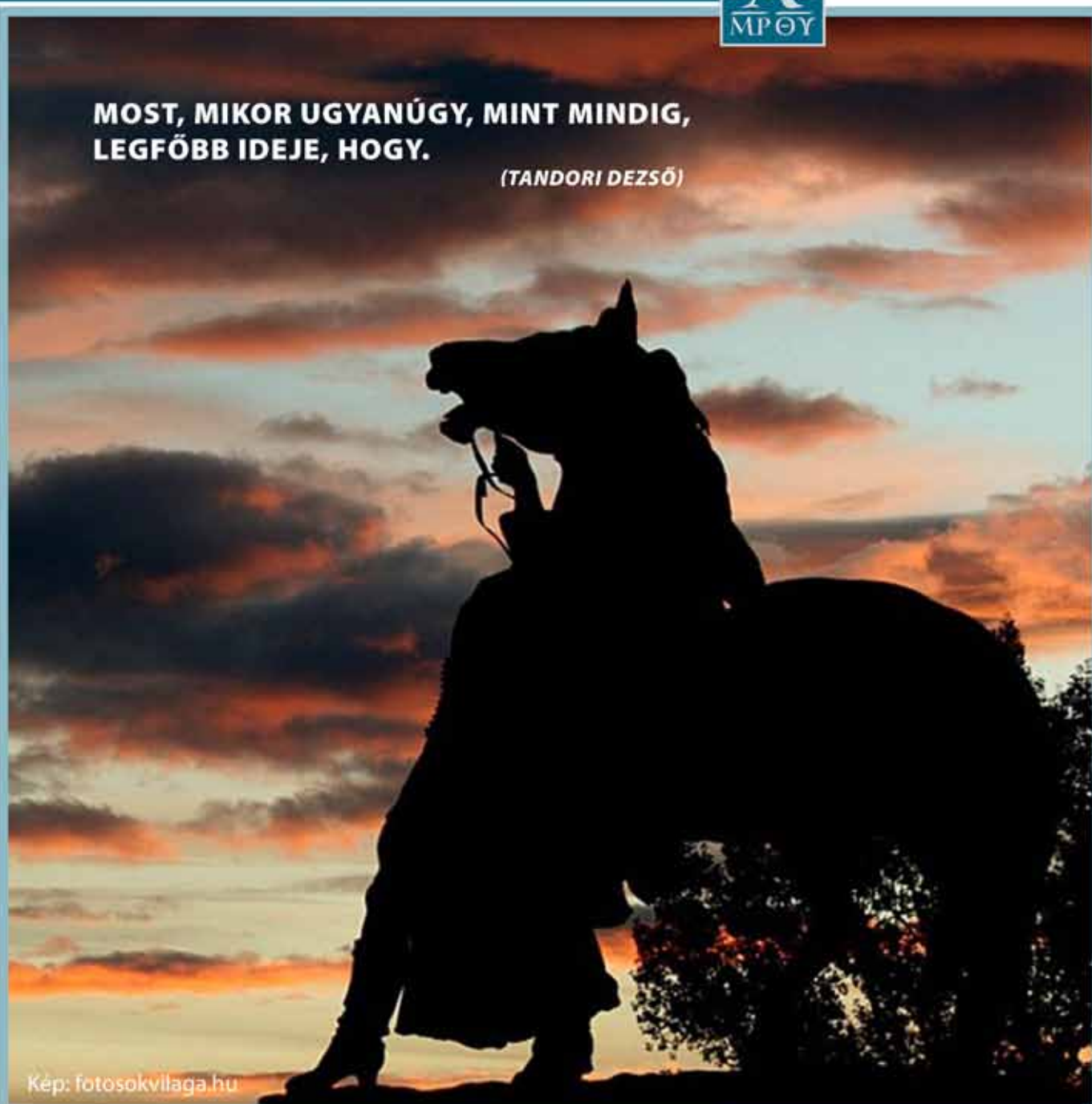

PIÁRFUTÁR

**MOST, MIKOR UGYANÚGY, MINT MINDIG,
LEGFŐBB IDEJE, HOGY.**

(TANDORI DEZSŐ)

Kép: fotosokvilaga.hu

A DAMASZKUSZI ÚT

ARCOD REJTSED ÁLARC MÖGÉ,
 ÖLTSÉL CIFRA MASKARÁT,
 SZÖKJÜNK, TOMBOLJUNK.
 ITT A FARSANG,
 PÖNÖGJENEK CITERÁKI!
 SÜLT MALACKA VICSORÍT RÁNK
 FEHÉR GYÖNGYSOR A FOGA,
 EGYÜNK-IGYUNK,
 DORBÉZOLJUNK,
 NYEKEREGJEN A DUDA!
 JÁRJUK-ROPJUK, HADD DOBOGJON
 NYÍRFAKÉREG BOCSKORUNK!
 HÁROM NAPIG TART A VÍGSÁG
 MAJD A BÖJT BEN ALHATUNK.

Farsang

bolt.piarista.hu

O Pater parvulorum,
 parva viratum!
 De caelis in terra
 flecte obtutum
 a. h. v. l. d. e. p. o. s. t. r. a. t. o.
 Tibi commendat
 inventus agmen
 Hoc per te sit ius
 Christo devotum

tibi

*Mint sík mezőn
 csak egy szálfa...*

Előkelő Bálaos-versek és szavaltók a
 Mentés Másként Trió és a
 Dugonics András Piarista Gimnázium
 Népzenei Kamaraműhelyének közreműködésével

A Mester Tanoda Alapítvány, „Ótáji síp”
 Kulturális Egyesület és a Katolikus Ifjúsági Alapítvány
 szeretettel várja Önt a
 Millenniumi Kávéházban
 (Szeged, Dugonics Tér) 2011.02.14-én 18 órára.

fellepők:

Mentés Másként Trió:
 Fabri-Ivanovics Tünde

Szeged Kultúrális Egyesület irányításával kiállított,
 a Népművelési Intézet, népdalénekes

Lipták Dániel

a Népművelési Intézet, népdalénekes

Fabri Géza

Bács-Kiskun megye népdalénekes, zeneszerző

**Dugonics András Piarista Gimnázium
 Népi Kamaraműhelye és szavaltói**

Készítette: Pálfi Árpád, a CSEMADOK komáromi ága

A SZEPIPRESS jelenti

Február 13-án este 6 órakor a Dómban a Balassi misén a Misztrál együttessel és a Honvéd téri Református Kóruossal együtt lép fel iskolánk Népzenei Kamaraműhelye. Ezen a misén szentelik a Balassi kardokat, amelyet minden évben két költőnek ítélnék oda.

Első alkalommal kerül megrendezésre a Kegyesrendi Kótyavetye 2011. február 19-én 9 és 13 óra között a piarista gimnázium aulájában. Megunt könyveit, gyűjteményeit, régi dísz tárgyait, használati tárgyait, kinőtt játékait, egyéb kacatjait bárki árusíthatja 200 forint helypénz ellenében. Fontos szempont, hogy jóval a piaci érték alatt cserélhessenek gazdát a portékák. Információ a Piár Futár szerkesztőségében: 62/549-090, vagy piarfutar@szepi.hu.

IMPRESSZUM

PIÁRFUTÁR

A szegedi piaristák lapja

Megjelenik havonta
Lapengedély száma: 2.2.4/1513/2003.

SZERKESZTŐ
Mészáros Ferenc

KORREKTÚRA
Mészárosné Szabó Tünde

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS
Férc Szemes Áron

SZERKESZTŐSÉG
6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14.
Tel: 62/549-090
Elektronikus levélcím:
piarfutar@szepi.hu

KIADÓ
Dugonics András Piarista Gimnázium
a Dugonics András Alapítvány
támogatásával.
Számlasszám:
10402805-28012423-00000000

FELELŐS KIADÓ
Papp Attila

NYOMÁS
Planet Corp. Szolgáltató Kft.
6771 Szeged, Makai út 4.

Kizárólag belső terjesztésre.

A család éve

HINDU TANMESE – A CSALÁDOK ÉVÉBEN

Volt két testvér. Mindkettő friss, élet-erős, bátor harcos. Az egyik testvér fogadást ajánlott a másiknak:

– Tartsunk versenyt, melyikünk tudja hamarabb háromszor körülrepülni a világot.

A másik elfogadta, mire a kihívó testvér azonnal felpattant csodálatos pávjára és repült, repült, repült és nagyon hamar megvolt a világ háromszori körberrepülésével. Amikor visszatért, testvére már várta.

– Hát te? Hogyhogy már itt vagy? Háromszor körüljártad a világot? De hát hogyan csináltad?

A testvér így válaszolt:

– Egymás mellé állítottam apánkat, anyánkat, testvéreinket, és háromszor megkerültem őket... Hiszen ők az én világom!

A család és az élet Isten tervének szerves része, sőt a család lehetővé teszi, hogy megérezzük az Istennel való közösség örömét. A férfi és a nő szerelmének szépsége, ha egész életre szóló szövetségre lépnek egymással, Isten legvonzóbb természetes képét jeleníti meg az emberi társadalomban. Ez az élet-szövetség a férj és a feleség kölcsönös javára, s az új emberi élet elfogadására és nevelésére irányul. Ma mégis azt látjuk, hogy gyakran hiányzik a nyitottság a síríg tartó házassági közösségre. Mintha fél-

nénk attól, hogy igent mondjunk az életre! A mai városi, de egyre inkább a vidéki élet is úgy szerveződik, hogy nagy nehézséget jelent népes családot fenntartani. Az anyaságot a társadalom nem mindig becsüli meg kellően. A gazdasági válság és a munkanélküliség szorongást és félelmet hoz sok család életébe. Pedig az anyaság és a családok megérdemlik az egész társadalom megbecsülését és szolidaritását. Az ő támogatásuk nem pusztán szociális kérdés, hanem egész népek, társadalmak jövőjének, **l é t é n e k** vagy nem-létének kérdése. Márpedig az élet ára megfizethetetlen. Bármilyen gazdag legyen is egy ember, az életét nem vásárolhatja meg: végül is minden vagyona kevésnek bizonyul. Ahogyan a zsol-

munkával, személyes jelenléttel, tapasztalatok átadásával, és ha szükséges, anyaggal is. Büszkeség lehet számunkra olyan családok közösségéhez tartozni, akik gyerekruhával, bútorral, baráti szóval, betegek ápolásával nap mint nap segítik egymást, akik hordozzák a nemzedékek közötti összetartást, akiknek

gondjuk van a magányosokra, az idősekre és a betegekre is. Különös figyelemmel és szeretettel kísérjük azok kereszt-hordozását, akik súlyosan fogyatékos gyermekeket nevelnek! Bátorítjuk azokat is, akiknek megtört a családi életük, tartsanak ki a hitben és az Egyházzal való közösségben.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a Család éve megnyitására – részlet

SZEPICENTRUM

Könyv-Papír-Olló

Idegennyelvi irodalmi szövegfeldolgozó-verseny a Karolinában

A népszerű versenyre több vidéki, sőt határon túli iskolából is jöttek csapatok, ezért a megmérettetés igen izgalmasan alakult. Angol és német nyelvből lehetett nevezni két-két korcsoportban. Összesen 30 csapat nevezett.

A nevéből is adódóan három részből állt a verseny: a regény olvasása után egy plakátkészítés - mellyel még decemberben lehetett nevezni, majd a pénteki napon egy hat példából álló feladatlap kitöltése, és a történet egy jelenetéből megalkotott színpadi produkció megjelenítése.

A regisztrációt követően megismerhettük a többi csapat plakátját, melyek többsége igen színvonalas és ötletes alkotás volt. A mieink sem vallottak szégyent, de van mit fejlődünk.

Innen három csapatot indítottam, egy hetedikes, egy kilencedikes és egy tizedikes triumvirátust. A feladatlap kitöltése után beszéltem a fiúkkal, és örömmel hallot-

tam, hogy még a fogalmazástól sem rettentek meg, hanem - érzésük szerint - jól sikerültek a megoldások.

A színpadi előadásaikon már szurkol-

hattam a nézőközönség között, s némi lámpalázból adódó pontatlanság okozott csak fennakadást mindhárom csoportnál. Odafigyelve a rendezői utasításokra, szép kiejtéssel megoldott egyszerű, de - némi elfogultsággal jelzem - többségében remek produkciókat láthattunk Tőletek.

Bár díjat nem hoztunk, de innen az újság hasábjairól is gratulálok a srácoknak, mert sok munkát fektettek bele, s örülök, hogy együtt készülhettünk és izgulhattunk egymásért. Ügyesek voltatok!

Kocsis András Balázsne
Király Tünde Teréz

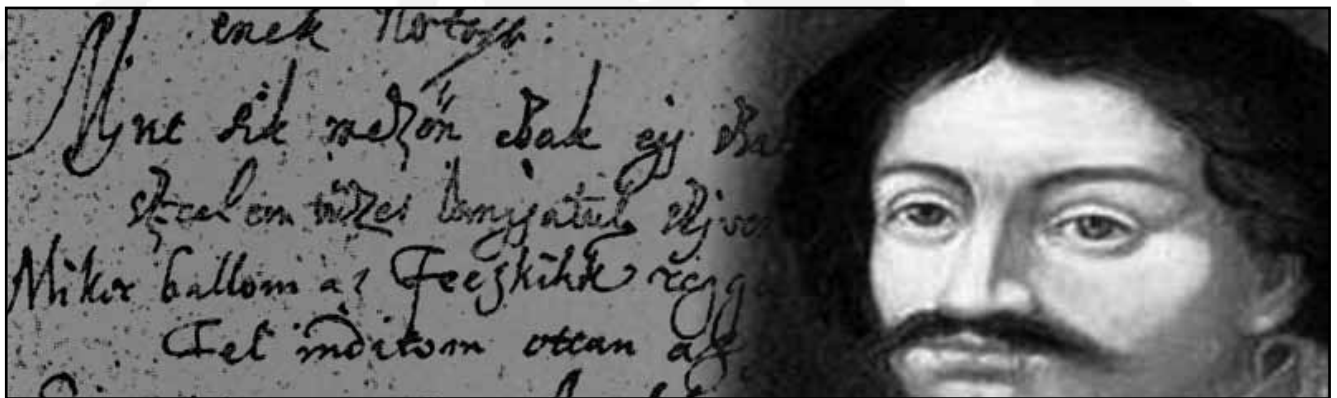
Várom azon diákjaink jelentkezését, akik szívesen „nyitnának” egy leendő testvériskola felé. Szeretnék levelezés/email formájában felvenni a kapcsolatot ottani diákcsoporttal valamilyen témában - földrajz, katolikus vallási szokások, etc. Keressetek személyesen a suliban! K.A.B.K.T.T.

Mint sík mezőn csak egy szálfá...

Balassi Bálint Huszonkilencedik versének kezdősora a címe annak Bálint-napi zenei és irodalmi rendezvénynek, amelyet a művészeti iskola tanulói és a gimnázium szavalói közösen készítenek. Balassi verseit évszázadokon keresztül énekelt versként is előadták. A legtöbb Balassi kiadványban meg is van jelölve, mely historikus dallamra célszerű ráénekelni a verset. A cím-

Mióta ezen a műsoron dolgozunk, sokkal közelebb kerültek hozzánk Balassi gondolatai. Egy-egy verssor olyan szuggesztív erővel festi le például a csatába menő vitézeket, hogy még a 3D-s technika is tanulhatna belőle.

A próbák nagy erővel folynak, készülünk a bemutatóra, ami a Millenniumi kávéházban lesz február 14-én, Bálint napján. Részt

adó vers esetében, és más esetekben is éppen népi táncdallam a hordozó, s ez adta az ötletet, hogy a népzene felől közelítsünk a költeményekhez. Nagyon nehéz ilyenkor megítélni, hogy meddig szárnyalhatunk a dallami invenciók bevetésével. A dallam és a szöveg együtt kell lélegezzen, hiszen egy Balassi vers nem szenvedhet idegen, hatásvadász ritmusok béklyójában!

vesz iskolánk Népi Kamaraműhelye, a gimnázium szavalói és a Mentés Másként Trió. Mindenkit szeretettel várunk!

Rendezvényünkben biztosan lehet tanulni! Balassihoz közelebb lehet kerülni, de mindenképpen látni lehet majd egy elszánt csapatot, akik örömmel dolgoznak együtt.

Fábrí Géza

Fodor Ákos

PIÁRFUTÁR

A tolvaj mélyen
elítéli a tolvajt,
aki tőle lop.

D. önkormány

Gőzerővel kezdte meg munkáját az új felállású DÖK. Részletekről két jogos kérdés is felvetődhet: 1. mi-
ben új? 2. milyen munkát?

Az első kérdésre a válasz: új elnök, új tagok, új csoportfelállítás. Jelenleg három munkacsoport van, amelyek különböző munkakörökben látnak el feladatokat. Ez a három a kommunikáció, a sport és a kulturális munkacsoport. Ezek szorosan együttműködve de mégis egymástól elkülönülten oldanak meg problémákat, feladatokat. Minden csoportnak saját vezetője van, aki az elnöknek számol be csoportja munkájáról. DÖK-ünkben vannak meghívott tagok is, akiket Novák Tamás illetve az előző elnök, Szabellédi Áron invitált, hogy segítsék a DÖK munkáját ötleteikkel és meglátásaikkal.

Munkánk gyümölcseivel pedig már minden diák találkozhatott. Gondolhattok itt az adventi áhitatra, vagy a rengeteg plakátra, a nagykárolyi gyűjtésre, felhívásokra, a papírgyűjtésre, a DÖK-címerre stb. A jövőben megvalósuló terveink között van a Szepi-DÖK Facebook, saját honlap, szülinapok a kivetítőn, pénteki nagyszünetes versenyek és nem utolsósorban a nagybajnokságok (csocsó, pingpong stb.). Várjuk segítségeteket az új közösségi épület megtervezésében is!

Továbbra is nyugodtan fordulhattok hozzánk iskolai problémáitokkal. A DÖK azért van, hogy képviseljen titeket, nektek kell az ötletekkel előállni. Mi megvalósítjuk (csoki mikroszkóp úton van)!

Sipka Bence
kommunikáció csoportvezető

Január 13-án, csütörtökön a DÖK csapata Dékány Zoltán tanár úrral kiegészülve elvitte az összegyűlt adományokat a nagykárolyi piarista nővérek által fenntartott árvaház és napköziotthon lakói számára. Mind az ő, mind a magunk nevében köszönjük szépen mindenki segítségét, aki hozzájárult valamilyen formában a gyűjtéshez és a sikeres úthoz!

Hamarosan beindulnak a DÖK sport munkacsoportja által szervezett nagyszünetes versenyek. Számíthatok többek között szkander, rubik kocka kirakó, dekázó, kőpapír-olló versenyre is. Részletekért keresétek a DÖK-öst vagy járjatok nyitott szemmel, mert mindent ki fogunk plakátolni. Gyertek és versenyezzetek!

Piaristák Székelyföldön

Úgy tűnt, hogy a 300 éves erdélyi piarista múlt az utolsó erdélyi piarista szerzetesek kihalásával együtt véget ér Romániában. Egy esztendei előkészítő tájékoztató után a rendkormány 2007 szeptemberétől adott megbízást két piarista szerzetesnek, Sárközi Sándornak és Kállay Emilnek, hogy kezdjék el csíkszeredai életüket, egy tanulmányi házat létrehozva.

Mindkettőjük kötődik a szegedi piarista iskolához. Kállay Emil egykori tartományfőnök. Ő irányította a magyar rendteremtést 1995. és 2003. között, amikor iskolánk is épült. Sárközi Sándor pedig itt tanított az iskolában magyart és németet 1992-től 2001-ig. Ő vezette a Sík Sándor Piarista Egyetemi Szakkollégiumot is.

„A Piarista Tanulmányi Ház egyrészt szellemi műhely, de kissé lelki menedék is, valamint szabadidős pihenőhely a betérőknek. S reméljük, hogy magjává tud válni egy olyan tágabb körű közösségnek, amely vonzónak találja a piarista karizmát. Közben közös

Sárközi Sándor és Kállay Emil

életet alakítunk ki a „rendház-jellegű” épületben egy idős és egy középkorú piarista szerzetes, de lelükben tele az Isten fiatalosságával, és a magyar nép szeretetével.

Sok jóindulatú szurkolást tapasztalunk: magyarországi piarista rendtársainktól, diákjainktól, barátainktól. Budapesti Tartományfőnökségünk től kísérő figyelmet és

teljes anyagi támogatást. A római rendi központtól (főként egykori generális asszisztensünktől, Ruppert József atyától), valamint annak erdélyi megbízottjától, Schönberger Jenő szatmári megyéspüspöktől kiemelt figyelmet.

De ugyanígy az erdélyi egyházmegye érsekétől, Jakubinyi Györgytől, valamint segédpüspöktől, Tamás Józseftől. Csíkszeredai tanároktól és diákoktól, pa-

poktól és hívektől pedig befogadó bizalmat...” – olvasható honlapjukon.

A piarista rend Erdélyben először Besztercén telepedt le 1717-ben, később Nagykárolyban (1725), Máramaroszigeten (1730), Medgyesén (1741), az Arad megyei Szentannán (1750), ahonnan 1788-ban áthelyezték rendházukat Temesvárra. Ott 160 éven át tanítottak piaristák. Kolozsváron pedig 1776-tól tevékenykedett a rend egészen 1948-ig, ami-

kor ott is minden egyházi iskolát államosítottak.

A Piarista Tanulmányi Ház honlapja elérhető:

<http://csikszereda.piarista>.

„Merésznek is kell lennünk, hogy hivatásunk prioritásait az adott történelmi pillanatban mindig felismerhessük; arra vagyunk hívva, hogy apostoli buzgalommal éljünk, és hogy az általunk szolgáltatokat, valamint Isten országának ügyét részesítsük előnyben, amelynek magunkat átadtuk.”

Pedro Aguado piarista generális

Népek karácsonya

Már hagyomány, hogy a karolinás és a piarista diákok színvonalas hangversenyyel köszöntik a karácsonyt. Most sem volt másként.

A műsor első felében hangszeres műveket hallhattunk. Angyal Mercédesz fuvolán Vivaldi Larghetto-ját, Horváth Roberta és Márton Ágnes altfuvolyán R. Valentini d-moll szonátájának két tételét, Ignác Borbála Sallay Gergellyel pedig gordonkán Vivaldi C-dúr csellóversenyének II.tételét játszották színvonalasan és átéléssel. Kár, hogy egyik műben sem hallhattuk a zongora (csembaló) kíséretet, amellyel még teljesebbé válhatott volna a zenei élményünk, és a művek eredeti formájukban hangozhattak volna el. De kárpótoltak bennünket a billentyűsök: Sági Lili precíz játékában hallhattuk Bach imitációs művét, az f-moll kétszólamú invenciót, és két ifjú orgonistánk is bemutatkozott: Jagicza Tíbor – némi elfogódottsággal – Zippoli Pastoráljának gyürkőzött neki, Kovács Dániel pedig nagy zenei biztonsággal játszotta Franck Prelűdjét. Iskolánk fuvolyaconsortja: Vass Gábor, Lengyel András, Tóth Csongor, Bauer József, Kohl Norbert a tőlük megszokott színvonalon

összeállítást játszott (meglepő tisztasággal – ami 5 együtt muzsikáló fuvolyánál elég nehéz) magyar népi karácsonyi dallamokból. (Köszönet a felkészítő tanároknak is: Egerházi Rékának, Gillinger Piroskának, Csányi Ildikónak, Zöld Katalinnak, Kuzma Leventének, Lajos Istvánnak.)

A hangverseny második felében Fábri Géza, Fábri-Ivánovics Tünde Téged hirdet az ég című karácsonyi kantátáját hallhattuk. A műben közreműködtek a két iskola hangszeresei, énekkara, a Népzenei Műhely hangszeresei Lipták Dániel vezetésével és a lány-kamarakórus. Vezényelt a szerzőpáros: Fábri Géza, és Fábri-Ivánovics Tünde.

A négyteteles eklektikus kantáta szerencsésen ötvözte különböző századok különböző műfajú énekeit. A köztöszövet az egységes, sajtáságosan „fábris” hangszerkíséret volt.

Az első tételben a Vigan zengjetelek citerák... karácsonyi népdalcsoportot hallhattunk a Karolina énekkar és a 3.b osztály lenyűgöző, hangulatos előadásában. (felkészítő tanárok: Zsováné Palotai Gabriella és Noémi nővér)

A második, Ó áldott Szűzanya... kez-

detű tételt a Népzenei Műhely lány-kamarakórusa énekelte profi módon! A már Kájoni kéziratos gyűjteményében (17. század!) megtalálható, és többféle dallamváltozatban elterjedt népszerű Mária-ének kánon-előadása csodálatos archaikus világot varázsolt pár percre elénk (énekmester: Fábri-Ivánovics Tünde)

A harmadik tétel: Benedictus cum... Egy 9. századi népszerű gregorián műfaj, a tropus eléneklésével tette különlegessé a kantátát.

A negyedik tétel, a Téged hirdet az ég..., mindenki számára ismerős lehetett (Hozsanna 441sz.), hisz liturgiáinkon gyakran énekeljük. A már Kisdi Benedek 1651-ben megjelent Cantus Caholicus című gyűjteményében megtalálható ének dallamához írt, a 18. zoltár parafrázisára készült – általunk is ismert és énekel – két versszakot Balla János és Szegheő atya egészítette ki az ünnephez igazodó további versszakokkal.

Köszönet mindenkinek – közreműködőknek, felkészítő tanároknak, technikai segítőknek – akik a méltán sikeres estnek voltak részesei!

Lajos István

Szeged Kultúrájáért

A Magyar Kultúra Napja alkalmából rendezett díszünnepségen három kitüntetettnek adták át a Szeged Kultúrájáért díjat. Közöttük a Piarista Mester Tanoda oktatójának, Fábri-Ivánovics Tünde népdalénekesnek. Így nyilatkozott a díj kapcsán:

„Az hittem, valamilyen tévedés lehet a dologban. Nekem egy ekkora elismerés hogyan járna már, hiszen életmunkásságért és sok nehéz megpróbáltatásért szokta ezt a város ado-

mányozni. El kellett gondolkodnom azon, miről is szól ez az elismerés. Úgy vélem, esetemben egy aktív pályafutásnak. Minden, amit teszek, ahogyan énekelek, ahogyan tanítványaimat vezetem, ha kitalálok egy rendezvényt, akkor is alázatosan végig dolgozok mindent. Szórták is mondani, nem nagyon lehet a kezemből kivenni a munkát, mert úgy szeretem megcsinálni a dolgokat, hogy minden pontos legyen, mindenért vállalom a felelősséget. Talán

ez a kemény munka és odaadás az, ami a figyelmet felkeltette, mellette pedig az, hogy nagy végtetekben tudok gondolkodni. Egy gyerek-táncházban csecsemőkkel énekelgetni és játszani, fölemelni őket, amikor elbuknak és gügyögni velük, a másik véglet pedig egy athéni nagyszínpad, ahol több ezer ember előtt szólok meg a magyar népdal. Nekem ott az a feladat, hogy a közönség megértse: amit átadok nekik, óriási nagy kincs, az egész emberiség közkinccse, a magyarságnak pedig saját tulajdona és büszkesége. Ezt most már, hála Istennek, nagyon sokan tudják.” Gratulálunk!

Fodor Ákos

PIÁRFUTÁR

rajtam úgy segíts:
gondjaimból részt ne végy,
csak tudd, hogy vannak

Megrakják a tüzet

Táborozni jó. Ott a sok barát, jobbnál jobb programok, egy kis szieszta (már ha van) a fárasztó munkák után, hangulatos reggeli az őrssel és még sorolhatnám. A tábor már magában felejthetetlen élmény, de még emlékezetesebbé teszi a nap legjobban várt programja: A tábortűz.

Cserkészeknél a tábortűz kicsit másképp megy, mint ahogy tapasztalhattatok máshol. Esténként egy egészen újvilág tárul elénk. Mert ez az a hely, ahol megelevenednek híres mesehősök, vagy épp az újonnan kitalált karakterek, ahol a tanulságos mesék új értelmet adnak, ahol még a botfűlűek is dalra fakadnak, és végül, de egyáltalán nem utolsó sorban, minden száj felfelé görbül. De mégis, milyen egy tábortűz nálunk, cserkészeknél?

Az első lépés nagyban hasonlít az eddig megszokott tábortűzekhez: Megrakják. Na de a többi lépés már gyökeresen más. Először is, nálunk a tábortűzeket általában ketten vagy többen szokták levezetni. Ők azok, akik az egész keretmeséjét kitalálják, ők is valamilyen szereplők bőrébe bújnak, hogy mi, nézők (és persze résztvevők) még jobban beleélhessük magunkat. Általában egy énekkel kezdjük, ami lehetőleg egy tűzhöz kapcsolódó népdal, és eközben a „kiválasztott” igyekszik (minél kevesebb gyufával) lángra lobbantani a tűzrakást. Ha ez sikerült, akkor jöhet igazán a móka. Még nem említettem, hogy természetesen nem csak a tábortűz vezetői vannak résen. Az őrök a nap folyamán kapnak egy témát, például Pinokkió történetét, és ezt kell előadni a sa-

ját stílusukban, akár meg is változtathatják a sztorit. Ja és persze – bár nem követelmény – igyekeznek minél viccesebbé varázsolni. Esméletlen jók..., de tényleg. A mi csapatunkban már majdnem kész versengés alakul ki abból, hogy melyik őrnek a legviccesebb a tábortűzi száma. Két produkció között általában játszunk valamilyen népi játékot, vagy népdalt énekelünk. Minden produkciót meg szoktuk köszönni, számtalan módon megtehetjük, mondjuk csatakiáltással, vagy épp a cserkésztapssal. De persze újakat is ki lehet találni.

A tábortűz végére, bár észrevétlenül, de lelassul a tempó, csukódnak a szemek és a mosolyok is lankadnak. Ilyenkor már nem igazán szoktunk pörgős játékokat játszani, inkább lassabb tempójú dalokat éneklünk. Mikor már az utolsó tábortűzi szám is befejeződött, megalkotjuk a Szeretet Kör, és a móka zárásaképp elénekeljük a „Szellő zúg távol” című népdalt. Ezután már csak a zászlólevonás van hátra és a jól megérdemelt tollasbál (alvás).

Leírni nagyon nehéz, milyen érzés is részt venni a cserkészek tábortűzén. Nem is nehéz, lehetetlen. Ha te is kíváncsi vagy, igazat mondok-e, gyere te is cserkésznek, gyere te is táborba, portyára, és megtudod... tényleg nagyon jók.

Bauer Iván öregdiák
(2009. Papp A.)

20 + C + M + B + 11

Január hatodika Gáspár, Menyhért, Boldizsár napja – vízkereszt ünnepe. „Igaziból”, a Római Kalendárium szerint. De nem úgy nálunk. A szocializmus boldogtalan időszakában ugyanis ilyenféle „klerikális” ünnepeket (lásd még úrnapiját) nem lehetett hétköznapi megülni. Így kerültek ezek az eredeti ünnepnaphoz közel eső vasárnapra. Kényszerűségből hozta e rendeletet annak idején a püspöki kar.

De nem érdemes ezen a „kis szépséghibán” bosszankodni. Úgy gondolom, idősebb az ünnep lényegére tekintenünk. S ehhez a címben látható felirat hozzásegíthet. Vízkeresztkor szokták megál-

dani a házakat, lakásokat, s ennek jeleként a bejárati ajtó fölé kerül az évszám és a C, M, B betűk, kis keresztikkel elválasztva. Sokfelé G, M, B, betű szerepel, de az eredeti változat az első. Valószínűleg a nép képzelete értelmezte a három betűt a napkeleti bölcsek monogramjaként. Így „születhetett meg” Gáspár (a németben Caspar), Menyhért (Melchior) Boldizsár (Balthasar). Az evangéliumban a kis Jézust a betlehemi csillag nyomán megtaláló királyok nevééről nem esik szó, számukat is csak a Máté beszámolója sze-

rinti három ajándék: az arany, a tömjén és a mirha sugallta. Tehát előbb lehettek a betűk, s aztán belőlük a nevek.

Az ajtók fölött látható C, M és B a következő mondatot rejti: Christus Mansionem Benedicat. Ez latinul azt jelenti: Krisztus áldja meg e hajlékot. A három betű titka visszavezet minket ahhoz, akit a napkeleti bölcsek, „nem választott népek” gyermekeiként útra kelve, ismeretlenül is kerestek.

Forrás:
Új Ember 2000/1.

Féktelen diszkó

A közelmúltban többszörös emberi felelőtlenség folytán tragédia történt egy diszkóban: hárman meghaltak a tömegben kialakult pánikhangulat miatt. Valamilyen kezdő erő hatására a félelem elnyomott minden stabilitást, a menekülés volt az ösztönös cselekedet.

A hozzánk is eljutott hír elgondolkodásra kötelez. Együtt lazítani és táncolni jó dolog. A hangos zene, a ritmusos táncmozdulatok, a felfokozott hangulat hozzásegít a kellemes érzelmekhez, a gondok és problémák elfelejtéséhez. Tudjuk, hogy tömegben mind a jó és mind a rossz gerjesztődik, hatásuk fokozottabbá válik, az elindított erők egymást erősítik hálószerű kiterjedéssel.

A tömeghatás törvényét (Guldberg és Waage norvég matematikusok, 1867) megtanultuk kémiai tanulmányaink során. A tömeg hatását, ill. a „tömegesség” törvényszerűségeit szintén tanulhatjuk, találkozunk vele számtalan helyzetben. Utazunk közlekedési járműveken, sorban állunk pénztáraknál, topogva haladunk a Szabadtéri Játékok kapui felé, vagy éppen az éjfél misén a tömött templomban „összemelegedve” zengjük: „Mennyből az angyal...”

Életünk tele van tömegjelenettel. Az adott helyzetekben nem látható előre, mi lesz erősebb, tudunk-e többet alkotni együtt, vagy az összehatás feszültség forrása lesz. Vajon tudom-e befolyásolni? Úgy hiszem, emberismeretünk hozzásegíthet helyzetfelismerő képességünk tökéletesítéséhez.

Karácsony előtt kaptam kedves „üdvözlétként” egy internetes kisfilmet (<http://www.youtube.com/watch?v=SXh7JR9oKVE>), ami igen fel-emelő érzést váltott ki bennem. Hát igen, lehet így is tömegre hatni, dicsőíteni és hírül adni! Egy szupermarket tömegétkezdésében Händel: Alleluja c.

műve hangzott el egy, a sokadalomban elvegyülő énekkar tagjai előadásában. A zengő ének egyre terjedő ámulatot, rácsodálkozást, örömet váltott ki a figyelők körében. Nagyszerű percek az érzelmehullámok gyűrűjében!

Íme egy példa, hogyan lehet pozitívan

Szép Zsuzsa EGY A VILÁG

Ha asztalod már tele finom falatokkal,
Ha poharadból a víz soha nem fogy el,
Gondolsz-e mondd akár egyszer azokkal,
Kiket sorsuk a forráshoz nem enged el?

Ha kinn a sötétség, de benn lámpa világít,
Ha kinn hideg szél fúj, fagyos hóban a táj,
S te szobád melegében megtehetsz bármit,
Mondd, gondolsz azokra kiknek létezni fáj?

Ha kosarad roskadásig már tele raktad,
Ha nálad mindig bőség és béke lakik,
Tudsz-e azokról, akik jól sose laktak,
S hiszed-e, hogy minden rendben van itt?

Ragaszkodsz-e születés jogaidhoz?
Hiszed-e a világ csak terád figyel,
S gondolsz-e arra, a jövő még mit hoz,
S mások jövőjéért mondd, te mit teszel?

Mert egy a világ, ki nem léphetsz belőle,
Ami egynek rossz, az mindenkinek fáj,
Ideje hát, hogy ne csak követelj tőle,
Hanem adj is neki, hogy emberré válj.

hatni a körülöttünk lévőkre.

A h o g y a n az életet jelentő, pozitív élmények hosszan és zegzugos úton fejtik ki jótékony hatásukat, úgy a pánik-terhek sokáig nyomják a lelket. Előre ki nem számítható helyen és módon fel-felbukkannak és fejtik ki hatásukat.

K ü l d e t é - sünk, hogy minél több helyen és helyzetben sugárzó, pozitív hullámokat keltők legyünk.

Egy kicsit áttételesen, de ideillőként választottam ki Anthony de Mello S.J. Abszurd egypercesek c. könyvéből az egyik „felébresztő” egypercest. Hatalmas, nagy erejű feyvert jelent szóhasználatunk, vigyázzunk, hogyan élünk vele:

„Egyszer, amikor a Mester a szavak hipnotizáló erejéről beszélt, valaki a terem hátuljából felkiáltott:

– Képtelenség! Ha azt mondom, hogy Isten, Isten, Isten, attól én még nem leszek isteni. Ha meg azt mondom, hogy bűn, bűn, bűn, gonosszá tesz az engem?

– Ül le, te fattyú! – szölt a Mester. A férfit annyira elöntötte a düh, hogy néhány percbe telt, mire ismét meg tudott szólalni. Akkor aztán mindennek elmondta a Mestert.

A Mester pedig bűnbánó arccal azt mondta:

– Bocsásson meg, uram, elkapott az indulat. Nagyon sajnálom, hogy ilyen megbocsáthatatlan hibát követtem el. Az ember azonnal megnyugodott.

– Nos, itt van a válasz a kérdésedre: csak egy szóba került, hogy feldühödj, és egy másikba, hogy lehiggadj – mondta a Mester.”

Buczkóné Berecz Erzsébet
szülő

Fodor Ákos

3 negatív szó:
NINCS
SEMMI
BAJ.

Hód(ítás) a vízen

Európa legnagyobb rágcsálójának hazai sikere

A rágcsálók között számos népszerű faj akad. Ki ne kedvelné a fáról-fára szökkenő mókusokat, a tömzsi aranyhórcsógöt és tengerimalacot vagy éppen az intelligens tekintetű havasi mormotát. Ugyancsak a népszerűségi lista elején állnak a hódok is, amit mi sem bizonyít jobban, hogy még a képernyőn is megjelennek (pl. Hódító hódok című rajzfilm, Narnia krónikái).

A hódfélék a rágcsálóknak viszonylag ősi családja, a törzsefejlődés korai szakaszában elkülönültek a többi rokontól. Mára csupán két fajuk maradt fenn: az eurázsiai és a kanadai hód. A földtörténet korábbi szakaszaiban azonban sokkal több és változatosabb fajjal képviseltették magukat. Évmilliókkal ezelőtt óriás termetű fajaik is éltek, melyek elérték 2,5 m-es hosszúságot.

A mai hódok testmérete a pikkelyes, csupaszarokkal együtt „csupán” a 130 cm-t éri el. Az eurázsiai hód valamivel nagyobb a kanadai hódnál, gyakorlatilag a második legnagyobb ma élő rágcsáló. Testméretben csak a dél-amerikai vízidisznó – amely nevével ellentétben nem disznó, hanem rágcsáló – előzi meg.

A hódok kétségkívül leglátványosabb tevékenysége a hódvár és a hozzá tartozó gát építése. A hódvár sekély vízparti öbölben épül. A hódok az építkezéshez szükséges faanyagot a víz mentén élő fák kidöntésével nyerik. A fatörzseket kisebb hasábokra rágják erőteljes metszőfogaikkal, a gallyakat is lerágják róluk. A nagyobb fahasábok adják a hódvár masszív alapzatát, míg a vékonyabb ágak és gallyak fedőanyagként funkcionálnak. Megfigyelték, hogy a hódok a nagyobb fahasábok távolabbról való szállításakor csatornákat alakítanak ki, s a vízfelszínen tutajoztatják azokat a célig. A hódvár bejárata mindig a víz alatt van, viszont a belsejében lévő fészeküreg a vízfelszín felett. Ha a víz elöntene ezt, a hódok kénytelenek a vár belsejében új, száraz fészek kialakításához fogni. Olykor a vár belsejében eleve két fészeküreg készül egymás fölött, s alacsony vízszint esetén az alsót, magasabb vízállásnál a felsőt használják. A gátak sárból, kövekből, ágakból, gallyakból készülnek, s feladatuk, hogy a hódvár bejárata mindig víz alatt legyen, illetve a viszonylag állandó, soha nem túl alacsony vízállás biztosítása.

A hódok fel-tűnő tevékenysége bizony már korán fölkelte az emberek érdeklődését. Eleinte értékes prémjükért vadászták őket, sőt a középkorban húsa bőjtíeledelnek számított, ugyanis azt

tartották, hogy mivel vízben élő állat, húsa olyan, mint a halé. Később az ún. kasztórium vagy hódpézsmá nevű mirigyváladékért is érdemes volt vadászni, mely az állat ivarnyílásának közelében lévő, ún. hódzacskóban termelődik. (A kasztórium név a hódok latin elnevezéséből, a Castorból ered.) Ezt egyrészt gyógyszer-alapanyagként, másrészt az északi területeken a prémesállatok csapdába csalogatására használták, ugyanis erős illata vonzotta ezeket. A kasztórium eredendően azért termelődik a hódzacskóban, hogy az állatok területük határát jelöljék meg vele, figyel-

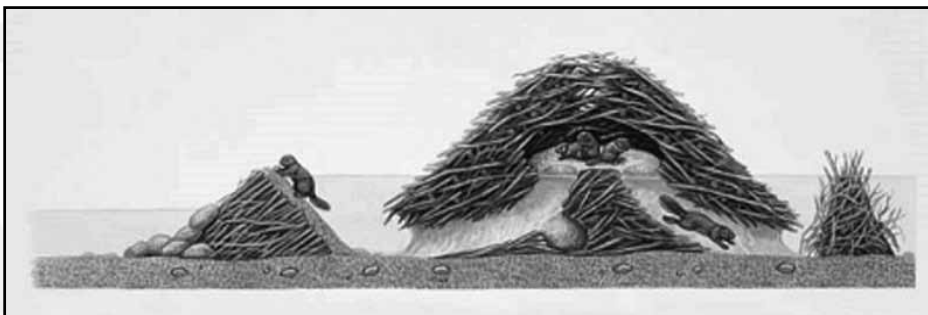
meztetve az idegen hódoknak, hogy az adott terület már foglalt. Ha az idegen mégsem ért az egyértelmű vegyi jelzésből, komoly csatározásokra is sor kerülhet a hódcsaládok között.

A irdatlan vadászat a XX. századra hazánkban is kipusztította az eurázsiai hódot. Azonban a lelkes természetvédők ezt nem hagyták annyiban. A 1990-es évek közepén a WWF (Természetvédelmi Világalap) adta a „hód-visszatelepítési program” ötletét, melyet a Duna-Dráva Nemzeti Park Gemenci Tájegységén kezdtek meg. A visszatelepítési programot a WWF magyarországi és ausztriai szervezete, az osztrák Konrad Lorenz Intézet illetve a Duna-Dráva Nemzeti

Park munkatársai bonyolították le. 1996–1998 között hét hódcsaládot és öt magányos egyedat engedtek szabadon a gemenci holtágrendszerben. Európában egyébként sok országban zajlik a kiirtott eurázsiai hód visszatelepítése. A jó példát a svédek adták, akik ugyan az 1880-as évekre kiirtották vizeikből, de már 1922-ben megkezdtek a visszatelepítést. Így Svédországban ma már több mint százezer hód él. Hazánkban a gemenci események után sem állt meg a visszatelepítési program. Azóta, az elmúlt közel 15 évben a Hanságban, az Öreg-Túrnál, a Közép-Tiszán, a Tisza-tónál és egyéb holtágakban, valamint az Alsó-Tiszán engedtek szabadon hódcsaládokat. Eközben megkezdődött a hódok természetes „második honfoglalása” is hazánkban. A hódok egyrészt északnyugati, másrészt a délkeleti folyókon úszva jutnak el és telepednek meg újra hazánkban.

Az eurázsiai hód hazánkban ma szigorúan védett állat. A visszatelepítési programnak köszönhetően Magyarországon ma már közel 600 egyed él. Nagy öröm ez, hisz az eurázsiai hód a hazai és az európai állatvilág értékes tagja.

Szabó Gábor
novícius

Hódbirodalom: gát, vár és táplálékraktár

Husomat megeszik; kivált farkamat és nyelvemet nyalánkfalatnak tartják. [...] Hát a' szöröm milly nagy becsben van! Micsoda finom kalapokat, harisnyákat, és keztyüket csinálnak abbul, mellyeket kásztorkalapok és kásztorkesztyűk nevezet alatt mindenfelé árulnak a' világon. Az Indusok ruhákat is készítenek magoknak bőreinkből; fogainkból pedig késeket és villákat csinálnak. Még egyet mondok: Farkam alatt van egy zacskóm, mellyben olyan zsíros nedv van, mellyel a' szörömet kenem be, hogy a víz róla lefolyjon, s bőrömrre ne hasson, 's nagyon meg ne fázzam. Gyógyszertárokban is használják, a' zacskómban levő zsíros nedvet sokféle dolgokra, és kásztorherének híják." . [...]

Raff György *Természethistóriája* (1846)

„Ismét felszakadnak a híres magyar nemzet sebei”

dén 300 éve, hogy megkötötték a szatmári békét, amely lezárta a Rákóczi szabadságharcot. Rákóczi mozgalomának hatásához a magyar történelmi tudatban csak az 1848-49-es események mérhetőek. Sok minden juthat eszünkbe e korszakról, kurucz, labancz, a Tenkes kapitánya, Vak Bottyán, Esze Tamás, Pálffy János, József császár, ki nem királyunk, palotás, karabélyos és még sorolhatnánk.

fénykorában 100 ezer forintot fizetett be a fejedelmi kincstárba évente. A hatalmas csapatmozgások ezen felül egész vidékeket taroltak le, ekkor néptelenedik el az ország középső része. A déli határszélre visszaszorított török miatt a dunántúli és felföldi végvárrendszer feleslegessé vált, az újonnan kiépülő Határőrvidékben pedig délszláv és román népességet alkalmaztak. Hirtelen hatalmas kato-

Azonban gyakran nem vagyunk tisztában az események sorával, holott ez a nyolc háborús év végképp lezárja a török megszállás korát, és átvezeti az országot a Habsburg Birodalomba. A szatmári béke a 18. században egyik sarokköve lesz a magyar történelmi alkotmánynak, és biztosítja, hogy 100 évig a Szent Korona országaiban béke honoljon a rendek és a dinasztia között. Ebben a most induló, tízrészesre tervezett sorozatban megpróbálom néhány fontos elemét kiemelve közelebb hozni az okokat, a miérteket, a szereplőket és az egész korszakot. Az elején érdemes kezdeni, így jöjjenek is az előzmények.

Magyarország, a Temesköz kivételével az 1699-es karlócai béke értelmében felszabadult a török uralom alól. A felszabadító háborút elsősorban külföldi katonák vívták meg, de Magyarországnak kellett fizetnie. 1683 és 90 között 30 millió forint adót fizetett a Királyi Magyarország lakossága. Összehasonlításul: Erdély

náskodó népesség vesztette el a megélhetését, ők elsősorban magyar ajkúak voltak.

A fenti okok elsősorban a szegényebb néprétegeket érintették, bár az adóterhek a nemességre is keményen nehezedtek (a magyar rendek is fizettek adót az uralkodónak, akármennyire is hangoztatták adómentességüket), de a magyar arisztokráciát és birtokos nemességet más intézkedések is fájdalmasan érintették. Az 1687-es országgyűlésen „hálából” Buda felszabadításáért a magyar nemesség kénytelen volt lemondani, az Aranybulla ellenállási záradékáról, és elismerni a Habsburgok örökös királyságát Magyarországon. A másik sérelem, az 1690-ben működésbe lépő Újszerzeményi Bizottság volt, mely a fegyverjogra hivatkozva a visszafoglalt területekért írásos bizonyítékot és 10%-os taxát követelt a korábbi birtokosoktól.

A fenn leírt sérelmek voltak a kiváltó okai annak, hogy a magyar társadalom fegyverhez nyúljon, és megpróbálja rákényszeríteni I. Lipótot rendeletei visszavonására és a magyar rendi alkotmány helyreállítására. A mozgalom élén pedig Rákóczi állt.

*Szupera Péter öregdiák
(2008. Mészáros)*

ELLENÁLLÁSI ZÁRADÉK

„Hogyha pedig mi e mostani rendelésünk ellen cselekedendünk, vagy valaki a jövőendő királyok közül valamikor ellene akarna járni, ezen levélünknek erejével, anélkül, hogy valami hitlenség gyalázatjában essenek, mind a püspökök, mind más jobbágyok és az ország nemesei mindnyájan és egyenként is a mostaniak és jövőendők és maradékok nekünk és utánunk való királyainknak szabadon ellenünk állhassanak és ellenünk mondhassanak örökké.”
(Aranybulla XXXI. cikkely 2. §.)

ÚJSZERZEMÉNYI BIZOTTSÁG

A töröktől újonnan visszaszerzett területek rendezésével megbízott tanács (az ún. neoacquistica commissio), az egyházi birtokot minden kifogás nélkül visszaadta, de csak azon világi földesurakat elégítette ki, akik a jogukat hiteles adományozó dokumentummal bebizonyították. Erre sokan nem voltak képesek az okleveleik elvesztése miatt, és így birtokaik császári kézen maradtak. A többlet is 10%-os adót követeltek birtokba juttatás fejében. Ezt a váltságot jus armorum = fegyverjognak nevezték. A birtok értékét a bizottság állapította meg, jellemzően felülértékelve azt. Ez is ellenmondott az 1687-es törvénynek, de ennél is jobban sértette annak szellemét, hogy a korona a Jászságot és a Kiskunságot zálogba adta idegen birtokosnak – a Német Lovagrendnek – a Frangepán-féle uradalmakat pedig a grazi kamara igazgatása alá helyezte. Később a jászok és a kunok saját pénzükön váltották vissza a kamara által zálogba adott földjeiket (Redemptio). A Dráván túli megyék: Pozsega, Verőce, Szerém és Valkó külön igazgatás alá kerültek. Úgy tűnt, hogy a magyar közjog ellenében a kormány fegyverre támaszkodó önkénye jut érvényre. A Neoacquistica Commissio az udvar egyik eszköze volt, hogy segítsen a pénzügyi zavarain.

Forrás: internet

Ki más országoknak régen parancsoltál,
Te vitézségeddel sok népet meghajtál,
Idegen nemzetet vitézül levágtál,
Sok viktóriákkal triumfust tartottál.

Mast nem parancsolhatsz, mert nagy te rabságod,
Miként fújják, néked csak úgy köll táncolnod.
Idegen nemzetre szállott szép országod,
Tüled elvétellett arany szabadságod.

kuruc nóta

Föld! Föld?

Eddig az ember magával a természettel küzdött; mostantól a saját természetével kell megküzdenie.

Gábor Dénes

A környezetszennyezés súlyos probléma! És nem mondhatjuk, hogy nem érdekel, mert ha beszennyezzük a Földet, azzal saját életünket és élőhelyünket tesszük tönkrel. Nem lehet homokba dugni a fejünket, és azt mondani: „Ááá, úgys csak több száz év múlva lesz hatása...” Nem! A környezetszennyezés következményei, a globális felmelegedés, az ózonlyuk ma is érzékelhető hatású. Fajok tűnnek el (pl. óriászöcsök, erszényes farkas, stb.), olvadnak a sarki jégtablák, ózonlyuk keletkezik, egyszerűen a Föld egyensúlya felborult.

És ne gondoljuk, hogy ez ránk, emberekre nem hat! Harminc éve még nem kellett naptejzel kenni magunkat nyáron az UV-sugárzás miatt, mert még (szinte) nem volt ózonlyuk. Ma már muszáj, mert az ózonréteg az elvékonyodása miatt nem tudja rendesen kiszűrni azt. Rendszeresen keletkezik szmog a nagyvárosok felett. Sok hely szárazabbá válik, és emiatt mindennapi ételmisszereink megtermelése (zöldségek, gyümölcsök) is veszélybe kerül. A szennyezett vizek miatt a halak elpusztulnak, és az ivóvíz mennyisége is csökken. Hatalmas probléma még az egyre növekvő szeméthegy. Ráadásul ennek nagy részét szelektálva hasznosítani lehet(ne). Főleg, hogy sok anyag a szeméttelen csak évezredek vagy akár évmilliók alatt bomlik le (ilyen pl. a műanyag hulladék), vagy le sem bomlik (mint pl. az üveg). Újrahasznosítva viszont értékes nyersanyag. Csak éppen jelentős része sajnos nem kerül begyűjtésre. Egyszerűen, mert lusták vagyunk 3-4 felé szelektálni a szemétnket. Pedig nem nagy ügy: van, ahol elég csak kétfelé válogatni: újrahasznosítható, és szemét. Sokan mégse teszik meg.

Tehát amit most csinálunk, az nem fenntartható. Egyszerűen: változtatni kell mostani életmódunkon! És minden tett számít! Mert mint tudjuk, sok kicsi sokra megy. És Te mit teszel Földünk jövőjéért?

Tarnay Kristóf 7.a

Az év fája és madara

Nyelvészeti tekintetben sok vitát váltott ki a faj magyar nevének eredete. Már egy 1250-ben kelt oklevél említi „Tyzafa” később „Thysafa”, majd „tizafa” néven, Erdélyben pedig tiszafa, tiszafenyő és ternyófa megnevezése is ismeretes volt.

Tévesen terjedt el az a vélemény, hogy a Tisza folyóról kapta a nevét, még ha közös szótöről erednek is. További magyar társneve: méregfa, ördögfa, csapfa, halálfa. Ezek a régóta ismert mérgező hatására utalnak. A tiszafa a párás klímájú, üde termőhelyeket szereti, elsősorban meszes alapkőzeten. Tipikusan árnyéktűrő faj, de teljes megvilágításban is megél, ilyenkor viszont gyorsabban nő.

Természetes előfordulásai bükkösökben, árnyas sziklaerdőkben és szurdokerdőkben vannak, de ma már általában csak az ember és a vad számára nehezen megközelíthető árnyas, meredek lejtőkön, sziklás oldalakon találkozunk rá. 10-12 méterre is megnő, de egykoron 15-30 méteres egyedei sem voltak ritkák. Kérge a platánokéhoz hasonlóan vékony, szabálytalan foltokban válik le, amelyek szürkés- vagy vörösesbarna színűek. Tipikusan kétlaki faj, azaz külön-külön egyeden nyílnak a porzós és a termős virágai, ezért csak a nőivarú egyedein látjuk ősszel a piros magköpenyes magokat.

Magját madarak és kisméltők terjesztik. A piros magköpeny kivételével a növény valamennyi része (még a fűrészpóra és a pollenje is) taxin nevű alkaloidot tartalmaz, amely az ember és a páratlan ujjú patások (különösen a lovak) szervezetébe kerülve halálos mérgezést okozhat. A kivonatából előállított taxol az utóbbi évtizedben vált fontossá a rákos betegségek elleni küzdelemben. A tiszafa faanyaga rendkívül kemény, sűrű szövetű és nehéz, de ennek ellenére rugalmas. Évezredek óta, egészen a XVII. század elejéig az íjak és a számszeríjak készítésének egyik legfontosabb alapanyaga volt.

Hazánkban a tiszafának már csak két őshonos előfordulásáról tudunk. Az egyik a Bükk hegységben Ómassa és Lillafüred fölött van, ahol a sziklás részekben mindössze néhány példány él. A másik viszont Közép-Európa legnagyobb ismert tiszafaállománya volt a Déli-Bakonyban Szentgál-Márkó-Bánd-Herend községek határában. 1975-ben itt még mintegy százhuszezer törzset számláltak össze, viszont 1988-ra 25 ezerre csökkent az egyedszám. A fogyás továbbra sem állt meg, hiszen 2002-ben már csak tizenháromezer példány élt a területen. A drasztikus visszaszorulás legfőbb oka a

túlszaporított nagyvadállomány, amely ellen a terület bekerítésével próbálnak védekezni.

A széncinege a legnagyobb (veréb méretű), leggyakoribb cinege fajunk. A magyar állomány nem vonuló, szigorú teleken egy részük kedvezőbb időjárású területekre kóborol. A tőlünk északabbra költő széncinegék egyrésze hozzánk vonul. A faj odúköltő, a harkályok vájta odúk mellett előszeretettel foglalják el a B és D típusú mesterséges odúkat is. A tavaszi-őszi időszakban a széncinegék rovar táplálékot fogyasztanak, fiókáikat elsősorban a lombzatban élő, puha hernyókkal etetik, ami mesterséges odúkkal történő segítésük, megtelepítésük esetén nem elhanyagolható mértékű biológiai védekezés lehetőségét kínálja az ültetvény kultúrákban és a kiskertekben.

A természetes élőhelyek és a fajok eltűnése nem pusztán tudományos probléma. Napjainkra a természetes élőhelyek átalakítása, életközösségeik változatosságának csökkenése olyan mértékűt ért el, hogy már nem csak a biológusok, ökológusok és a zöld szervezetek, de a kérdéssel nem foglalkozó lakosság egyre szélesebb rétegei is érzik ennek negatív hatásait. Azaz ma már a fajok eltűnése, a táj kiüresedése közvetlen, negatív hatásokat gyakorol a gazdaságra, a lakosság életszínvonalára, a nemzeti, kontinentális és bolygó szintű kereskedelemre, ételmisszerellátásra - azaz a társadalom szövetének egészére.

A 2011-es év madarának azért egy nem veszélyeztetett fajt - a széncinegét - választottuk, mert ennek a madárnak a megmaradásában, „gyakori” besorolási állomány nagyságának megőrzésében rendkívül nagy szerepe volt és van a lakosságnak. A sok ezer kihelyezett mesterséges odú, a sok tízezer téli madáretető - nemcsak a kertvárosi és agrárterületeken, de a lakótelepeken is - mind-mind hozzájárul ahhoz, hogy a széncinege ilyen sikeres tud lenni. Ezzel a példával erőt és hitet szeretnénk adni mindenkinek, bemutatva, hogy ha mindenki minden nap belerakja a maga kövecskéjét környezetünk védelmébe, akkor, és csak akkor van esély megőrizni, megvédeni azt, amink van.

Jusztin István

Felhasznált irodalom: Dr. Bartha Dénes: Az év fája - A tiszafa, Természetbúvár 2010/6. További információ a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület honlapján található. Ezen írás is ez alapján készült: www.mme.hu

HORIZONT

Szükségünk van-e a megtérésre?

N úr teljesen hétköznapi ember, olyan, mint te vagy én. Dolgozik, családja van, minden szempontból átlagosnak mondható. Egy városban lakik. Egyszer csak hallja a hírt, hogy a városon kívül, a közeli folyó partján megjelent Keresztelő János. A megtérésről prédikál most is, úgy, mint saját korában, 2000 évvel ezelőtt. N. úr is kíváncsi rá, munka után kocsijába ül, s a folyó partjára hajt, ahol állítólag Keresztelő János beszél.

S valóban, ott áll előtte a próféta aszketikus, markáns alakja. „Térjete meg! Teremjétek a bűnbánat méltó gyümölcsét! A fejsze már a fák gyökeréhez ért, a fát, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágják és tűzre vetik.” (vö. Lk 3,8)

Hallgatói így válaszolnak neki: Miért kellene nekünk megtérnünk? Hiszen mi jó keresztények vagyunk. Nem jó helyen jársz nálunk. A terroristáknak, a bűnözőknek, a bankrablóknak, a kéjgyilkosoknak stb... igen, nekik prédikálj a megtérésről!

Keresztelő János azonban így felel nekik: Mivel olyan biztosak vagytok abban, hogy nincs szükségetek a megtérésre, kötök veletek egy egyezséget. Minden olyan szavatok, gondolatotok és tetteitek után, melynek szüksége lenne a megtérésre, egy szemölcs keletkezik az arcotokon. Három nap múlva újra találkozunk, itt a folyónál. Akkor majd meglátjuk, kinek volt igaz.

Hallgatóinak sokasága bizakodóan és magabiztosan indul haza. N. úr is kocsiba száll, hajt a város felé. Előtte egy autó nagyon lassan halad. N. úr mérgeződik a vánszorgó miatt, először rávillog, majd rádudál, végül felbőgteti a motort, és egy kockázatos előzési manőverrel leahagyja a lassan hajtót. Közben félreérthetetlen mozdulattal a homlokára mutogat: Micsoda idióta!

Mikor belenéz a visszapillantó tükörbe, ijedten fedez fel egy nagy szemölcsöt a homlokán. Hirtelen eszébe jutnak Keresztelő János szavai, majd a következő szentírási rész: „Aki felebarátját butának mondja, állítsák a nagytanács elé.” (Mt 5,22) Elgondolkodva halad tovább. Az út szélén egy guberáló enivalót keres a kukában. N. úr félhangosan mondja magának: Ennek itt, ennek lenne szüksége a megtérésre. Ezt a munkakerülő söpredéket munkatáborba kellene küldeni.” Alighogy kimondta ezt, valamit érez az orra körül. Belepillant a tükörbe, s tényleg, nagy bibircsók díszleg az orrán. Fülébe csengnek a Szentírás szavai: „Ne ítéljete meg ne ítéljenek! Mit nézed a szálkát felebarátod szemében, a magad szemében pedig nem veszed észre a gerendát?” (vö. Mt 7,1-3)

N. úr végre hazaér. Azonnal a hintaszékbe süpped, kényelmesen elhelyezkedik, és belemerül a napilap olvasásába. Felesége a konyhából kiáltja be neki a legújabb híreket: Lányuk egyest kapott

az angol dolgozatára. N. úr dühös lesz. Az utolsó fogadóórán vitája volt az angoltanárral. Most szabad utat enged dühének: Ez a tanár teljesen tehetségtelen fickó. Disznóság ilyen tanárt rászabadítani a diákokra! Nem csoda, ha azok aztán semmit sem tudnak. Alighogy kiejtette ezeket a száján, észbekap, felugrik, kiszalad az előszobába, hogy megnézze magát a tükörben. S valóban, már egy harmadik szemölcs is éktelenkedik az arcán. De hát az igazat csak kimondhatja az ember, ennek semmi köze a megtéréshez.

Felesége kéri, hogy terítse meg vacsorához az asztalt. Elő-

ször nem is reagál rá, végül mérgesen dörmögi: „Fáradt vagyok. Hisz egész nap dolgoztam.” Alighogy kimondta, ijedten kapott az arcához. Egy újabb szemölcs. Megint csak egy szentírási sor cseng a fülébe félreérthetetlenül: „S ha ezer lépésre kényszerítenek, menj el kétannyira.” (Mt 5,41) Nemde ez azt jelenti számára: Ha arra kérnek, hogy teríts meg a vacsorához, akkor ajánld fel azt is, hogy utána még el is mosogatsz. N. úr egészen megzavarodott. Jó kereszténységébe vetett hite, magabiztossága odavan. Egyszerre nyomorult bűnösnek látja magát, aki mostanáig büszkén és fölényesen ment el az evangélium kihívásai mellett. Hirtelen felugrik, odaszól feleségének, hogy sürgősen el kell mennie valahová. Veszti a kabátját, s már megy is. Gyorsan autóra száll és a folyó melletti mezőre hajt, hogy megkeresse Keresztelő Jánost. Mire odaér, már nagy a tolongás. N. úr sötétben akar maradni, hogy senki se lássa a sok szemölcsöt az arcán. Hiszen azok félreérthetetlenül elárulják, mennyire szüksége van a megtérésre. De amint lopva a többiekre sandít, felfedezi, hogy azok is mind úgy néznek ki, mintha leprások lennének. Egyhangulag

mind arra kéri Jánost, hogy mutassa meg nekik a szív valódi megtérésének a módját, szabadítsa meg őket a gögtől, miszerint jó keresztényeknek tartják magukat. Együtt mennek be a folyóba. Miközben János a megtérésre készek fejére önti a vizet, erőteljes hangon idézi az 51. zsoltárt:

„Könyörülj rajtam, Istenem, hiszen irgalmas és jóságos vagy, mérhetetlen irgalmadban töröld el gonoszságomat! Mosd le bűnöm teljesen, tisztíts meg vétkeimtől! Gonoszságomat beismerelem, bűnöm előttem lebeg szüntelen... Fordítsd el arcod bűneimtől, s töröld el minden gonoszságomat! Teremts új szívet belém, s éleszd fel bennem újra az erős lelkiületet!... Áldozatom a bűnbánó lélek, az alázatos és töredelmes szívet nem veded meg.”

Egyszerű munkások és akadémikusok, guberálók és kiválóságok (prominens személyiségek) járulnak János elé, hogy vízzel, mint megtérésük jelével leöntse őket. N. úr is odalép hozzá, és

Az embertömeg idegen számunkra. Lehetetlenség négy milliárd embert szeretni vagy akár csak ötmilliót is. Ezt az óriási számot érzékelné se tudjuk, mert a szám túlnő a szívünkön. Azt azonban meg tudjuk tenni, hogy mindenkit a maga helyén szeretünk, ma és ott, ahol tegnap még gyűlöltük és lenéztük őt. Ez a fordulat a megtérés szüntelen forrása a keresztény hit számára. Semmit sem ér azonban csak általánosságban megtérni, sem ötmillió emberhez, sem valami elvont hithez, mindenkihez vagy a háromságos egy Istenhez. Mindenütt, lépésről lépésre, tegyük ellenségünket testvérünké. Ahol ez történik, ott terjed a hit, és növekszik Isten országa a földön.

Fodor Ákos

PIÁRFUTÁR

nem figyelünk, csak
számítunk egymásra - nem
hangverseny: lemez

a megtérés jelét kéri. Már nem azért teszi, hogy az arcán ékelenkedő bibircsókoktól megszabaduljon, hanem mert ebben a megtérési lelkiállapotban a pünkösdi Lelket érzi fúni, aki az Előtte megnyílókat nem is sejtett szabadságra vezeti. Ebben a szabadságban ő is szeretne részesülni. N. úr Isten elé helyezi az életét. Szegényen, de örömmel és nagy gyermeki bizalommal lép János elé. Miközben a víz a fejére csurog, érzi, hogyan válik le róla a régi ember. Eszébe jut egy ige a 2. korintusi levélből: „Mindaz, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi tovatűnt, lám valami új valósult meg.” (2 Kor 5.17)

Néhány pap, sőt egy püspök is eljött Keresztelő Jánoshoz. Ők is itt voltak már délután, hogy ezeket az üzelmeket és illegális térítőprédikációkat ellenőrizzék. Ők is magabiztosan távoztak, abban a tudatban, hogy egy megtéríthetetlen és meggyőzhetetlen fanatikussal állnak szemben, aki oly vakmerő, hogy a hierarchia tagjainak mer a megtérésről beszélni.

Most azonban itt vannak ők is, arcuk bibircsókokkal borítva. Nem voltak azonban kétségbeesve, megkeményedve, hanem dicsőítették Istent, aki erre a szabadító felismerésre vezette őket. Amikor a papok és a püspök beléptek a folyóba, az összegyűltek mind rázendítettek az énekre: „Dicsérünk Téged, ó, Urunk, teljes erőnkben...” Mielőtt a püspök lehajtotta volna a fejét, hogy a Keresztelő leöntse a megtisztító vízzel, a homlokán lévő nagy szemölcsre mutatott, s így szólt: „Ez a szégyenfolt itt felfuvalkodottságom jele. Visszaéltem hivatásommal, visszaéltem a hatalommal. Lábbal tapodtam Jézus szavait, aki pedig azt mondta nekünk: »Aki legnagyobb akar lenni közületek, legyen mindenkinek a szolgálója!« (Mt 20,27) Alázattal járulok elé, hogy Jézus szeretete meggyógyítsa ezt a szégyenfoltot.”

Amikor a püspök kilépett a folyóból, jelt adott, hogy szólni szeretne. Mindenki elhallgatott.

„Szeretett Testvéreim! - kezdte. Érzem, hogy a tisztító fürdő ellenére még sok tisztátalanság és torzulás van bennünk, melyek bár nem olyan szembetűnőek, mint a szemölcsök, melyek rámutattak bűneinkre. Ha itt a mezőn lévő fákra tekintek mindnyájunk szégyenfoltját látom. Látjátok ezeket a haldokló fákat? Csúnya szégyenfoltok ezek, melyek elcsúfítanak

**Békés álmainkba ne csalódjunk soha
Oltalmazzon minket angyalok mosolya
Lelkünkben béke és szeretet virítson
Düh és gaz álnokság meg ne szomorítson
Ostoba szólamra ne hajoljon szívünk
Gazdagság kísérje minden vidám léptünk**

**Útjaink vigyenek igaz célunk felé
Jövendőnk munkája ne váljon keresztté
Éjszaka pompásan ragyogjon csillagod
Veled lehessenek, amikor csak akarod
Egymásra találjon most minden kereső
Társával éljen minden egymást szerető**

**Közösen tegyük szebbé ezt a világot
Ízleljünk már most mennyei boldogságot
Váljon minden titkos, szép álmunk valóra
Áldott legyen minden együtt töltött óra
Nevetni tudjunk és őszintén örülni
Odvás idő fogát messze elkerülni
Keveset mondok végül, de szépet:**

Kívánok Boldog Újévet!

Bózsöny Ferenc:

IMA

Uram, ahová tettél, ott szolgáljak,
ahol megsejtlek, ott kereslek.

Ahogy tudlak, úgy követlek,
ha megbotlom, nem csüggedek.

Ami van, azért magasztallak,
ami nincs, azért nem zaklatlak.

Ami a munkám, megcsinálom,
a jó szót érte sose várom.

Ha nem sikerül, nem kesergek,
és másnap mindent újrakezdek.

bennünket, Káin bélyege, a testvérgyilkosság jegye. Ha lenézek a folyó vizébe, melyből nemrég gyógyultan léptünk ki, azt kell mondanom róla, hogy halott víz ez. Élet nem lehetséges benne többé, mert bővelkedő életünk szennyét vezettük bele ebbe a vízbe. Ha feltekintek olyan testvéreket látok itt közöttünk, akik keserves szegénységben élnek, olyanban, melyet elítélünk, elhárítunk magunktól, elutasítunk...

Rettenetes szégyenfolt éktelenít bennünket, mely az egész világ számára tudtul adja, hogy vonakodunk másokkal megosztani azt, amink van.

Testvérek! Induljunk el közösen egy úton, az élet útján, az osztozás útján, a testvériség útján!”

Zúgó tapsal fogadták szavait, majd a taps többszámú énekbe torkolt. Miután elhangzott az ének, az emberek csoportokba verődtek, és beszélgetni kezdtek egymással. Olyan utakat kerestek, melyeken közösen elindulhatnak.

Keresztelő Jánosnak, a szigorú ítélő-prófétának könnyek csillogtak a szemében. Ilyen hatást még egyetlen prédikációjával sem ért el.

Már éjfél volt. A telihold megvilágította a rétet, ahol Isten Országát hirtelen egészen konkrét alakot öltött. Lassacskán szétszéledtek az emberek, mindnyájan hazatértek. Szívükben azonban ott volt a bizonyosság, hogy mai megtérésükkel új, elpusztíthatatlan élet kezdődött el bennük, s hogy Isten Országát valóban ott volt közöttük.

Egy szép, megható történet ez csupán? Álom? Helder Camara püspök mondta gyakran: Ha valaki egymagában álmodik valamit, akkor ez csupán álom. Ha sokan közösen álmodnak, akkor az egy új valóság kezdete.

Engedjük, hogy Isten szava és a próféták mindig újra felrázzanak bennünket minden közönyösségünkben, álszentségünkben. Akkor majd gyümölcsöt hozunk, mely a világ tudtára adja, hogy Isten Országát már közöttünk van.

Franz Edlinger

SZEPÍ – KÉP

A múltból is, a jelenből is...

☞ **ŐFELSÉGE KAPITÁNYA (1951)** – *ka-landfilm* – R: Raoul Walsh – A brit hadiflotta egy kis hajója, a Lydia 1807-ben titkos küldetésben már hét hónapja úton van az óceánon. A legénység lázadzik, a célt pedig mindössze egyetlen ember, Hornblower kapitány ismeri. A komor parancsnokot mindenki bolondnak tartja kissé, mivel napi egy mérföldet gyalogol a fedélzeten, és hisz benne hogy több ezer mérfölddel a hátuk mögött jó helyen fognak kikötni. Amikor megpillantják azokat a partokat, ahol a keresett erődítmény áll, mindenki elismeréssel hajol meg előtte. Miután legyőznek egy hatvan ágyús spanyol hadihajót, többé nem kétséges, hogy Hornblower kapitány a legtehetségesebb a brit flottában. Hamarosan azonban egy hölgy, lady Wellesley kerül a fedélzetre, aki egy sárgalázzal fertőzött utasszállítóról menekült el, jelenléte pedig összezavarja a kapitány addigi szigorúan rendezett napjait. – F.sz. Gregory Peck

☞ **BETŪVETŐ (2006)** – *amerikai filmdráma* – A megindító filmdráma a 11 éves Los Angeles-i Akeelah Andersonról szól, aki igazi nyelvi tehetség. Édesanyja, Tanya ellenállásával dacolva különféle helyesírási versenyeken indul, amelyekben a nyers modorú Dr. Larabee professzor, az iskolaigazgató, Mr. Welch és a büszke környékbeliek támogatják. Akeelah szorgalmának köszönhetően lehetőséget kap arra, hogy részt vegyen a Scripps Országos Helyesírásversenyen, és bizonyítsa szomszédainak bátorságát és rátermettségét.

☞ **AZ ERŐSZAK (1964)** – *amerikai western* – Paul Newman játszik annak a mexikói banditának a történetében, akit azzal vádolnak, hogy megerőszakolt egy nőt és megölte a férjét. A bűneit három különböző perspektívából mutatja be. Kurosawa, Rashomon'-jának az átdolgozása.

☞ **PILLANGÓ A SZÉLBEN (2004)** – *iráni filmdráma* – Aida, a szép de megtört fiatal nő tíz év börtönbüntetés után szabadul. A film vándorlása története: meg akarja találni férjét, Nadart, aki közös gyermekükkel együtt bujkál előle. Nem véletlenül,

Újdonságaink

hisz kiderül: a férfi juttatta őt börtönbe, amikor a repülőtéren Aida tudtán kívül kábítószert csempészett a kisbaba kocsjába. Aida segítőtársa egy kezdetben ellenséges, hallgatag, kemény férfi lesz, akiről hamarosan kiderül: neki is elszámolnivalója van Nadarral.

Történelemhez...

☞ **RENDSZERVÁLTOZÁS MAGYARORSZÁGON** – A Magyar Országos Levéltár munkatársai a rendszerváltozás 20. évfordulóján arra vállalkoztak, hogy tudományos kutatók, az érdeklődő állampolgárok, a közép- és felsőoktatásban résztvevő pedagógusok, diákok és hallgatók elé tárják a különböző típusú, ez idáig alig feltárt levéltári dokumentumokat.

Cirkusz a javából...

☞ **A MOIRA ORFEI CIRKUSZ** – Klasszikus családi cirkuszi műsor: artisták, állatidomárok, bohócok... Moira Orfei az olasz nemzeti cirkusz anyja. Színésznőként 47 filmben játszott, Marcello Mastroianni partnereként is. De mindenekelőtt ő az olasz Circus Moira Orfei vezetője.

☞ **A NAGY MÁGUSOK KULISSZATITKAI** – A közönség előtt minden idők legelképezetőbb, legszeméremtelőbb varázslatairól, trükkjeiről hull le a lepel. Végre megtudhatjuk, hogyan lehet szemvillanás alatt eltüntetni egy elefántot, miként lebeghet valaki a föld felett, hogyan változik át egy asszony tigrissé, mi a titka annak, amikor a bűvész még éppen időben kiszabadul a lezárt dobozból. Először hagyományos módon lehetünk tanúi a mutatványoknak, majd a megfelelő pontokon elhelyezett kamerák segítségével megnézhetjük ugyanazokat a jeleneteket másképpen.

☞ Káprázatos dolgokat művel még a **CIRQUE DU SOLEIL** csapata is...

SZEPÍ – HANG

♪ **BŰCSÚSZAVAK** – Életünk során számos alkalommal búcsúunk az élők sorából eltávozott szeretteinktől. Búcsúunk, ha véget ért egy fontos kapcsolat, vagy lezárul életünk egy korszaka. Az adás az elmúlt évszázadok kiemelkedő íróinak és színészeinek utolsó szavait, valamint gysz- és búcsúbeszédeket felidézve se-

gíteni szeretne félelmeink és a fájdalom legyőzésében. A műsorban a magyar irodalmi- és színházi élet olyan meghatározó egyéniségeinek szövegei szerepelnek, mint Balassi Bálint, Petőfi Sándor, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, József Attila, Weöres Sándor, Csáth Géza, Jászai Mari, Latinovits Zoltán és mások. A naplóbejegyzések, levelek és a muzsika lelkünk legrejtettebb titkairól vallanak. Az irodalmi szemelvényeket összekötő beszélgetés résztvevői: Jelenits István piarista szerzetes, irodalomtörténész és Korzenszky Richárd, a Tihanyi Főapátság perjele. – Km. Kubik Anna és Lukács Sándor – Szerkesztő-riporter: Filipinyi Éva és Liptay Katalin

♪ **SZENT ISTVÁN KIRÁLY INTELMEI IMRE HERCEGHEZ** – Erkölcökre oktató könyvecske. (Lukács Sándor előadásában) – Jel Könyvkiadó – Magyar Katolikus Rádió 2008

♪ **ÖRKÉNY ISTVÁN: MESE-LEVELEK** – hangoskönyv – felolvassa: Mácsai Pál – Örkény István gyermekeinek, Angéjának és Antalnak szóló mese-leveleit ugyanaz a groteszk szemlélet- és elbeszélésmód, a logikailag össze nem illő bizarr, egyszerre nevetető és borzongató hatást keltő társtítása jellemzi, mint más jól ismert alkotásait.

♪ **SŁAWOMIR MROŻEK: ABSZURD TÖRTÉNETEK** – hangoskönyv – felolvassa: Mácsai Pál – Mrożeknek már korai – és nemzetközi hírnevét megalapozó – novellásköteteire is a satirikus hangvétel volt jellemző. Ebben a félszáz írásában is torzító tükröt állít elénk, a helyzetek fejtegetőre állításával mutatja meg ezek fonákját. Karinthy és Hrabal nem ritkán fekete humorának szelleme bujkál a sorok között, és leginkább Örkényé, ahogyan ő vélekedett arról hogy mi a groteszk, az igaz Mrożek abszurdításaira is: „Sziveskedjenek terpezállásba állni, mélyen előrehajolni, a két láb között hátratekinteni. Most nézzünk körül. Íme, a világ fejtetőre állt.”

♪ **JÓKAI MÓR: A LŐCSEI FEHÉR ASZSZONY** – A Magyar Rádió hangjátéka – rendező: Bozó László – szereplők: Bara Margit, Básti Lajos, Somogyvári Rudolf, Latinovits Zoltán, Agárdi Gábor, Bitskey Tibor, Szakács Miklós, Sztankay István

♪ **KARINTHY FRIGYES: UTAZÁS A KO-**

Fodor Ákos

PIÁRFUTÁR

Ne adj igazat.
Neked túlsokba kerül;
nekem meg épp van.

PONYÁM KÖRÜL – hangoskönyv – előadja: Latinovits Zoltán – A regény valóságosan megtörtént eseményekről, személyes tapasztalatokról szól: saját agyműtétének körülményeit beszéli el az író. Művésztének általánosság, egyetemes emberi élménnyé emeli az operációt, a betegség történetét. Az író a Centrál kávéházban vonatdübörgést hall, hallucinál. Ezt fejfájás, ájulás követi, de sem ő, sem orvosai nem gondolnak komoly betegségre. Barátságos beszélgetések, egy filmélmény és feleségével együtt tett klinikai látogatás ébresztik fel gyanúját: agydagana van. Az öndiagnózis helyesnek bizonyul. A vakság, a biztos halál és némi reménnyel kecsegtető műtét között nem nehéz a választás. Elutazik Stockholmba, a kor legnevesebb agysebészéhez, Olivecrona professzorhoz. Különlegesen izgalmas, nagyszerű az elbeszélés csúcspontja: a műtét leírása, melyet egyszerre szenved belülről, és szemlél kívülről az író. Az operáció utáni, téren és időn kívüli állapotból, a szürkeségből a fényhez, az élethez visszatérő ember örömeivel, büszkeségével zárul a mű. A Magyar Rádió felvétele, készült 1974. január 11-én.

♫ **FEKETE ISTVÁN: TÉLI BEREK** (2010) – hangoskönyv – Széles Tamás előadásában

Zene

♫ **EDITH PIAF** – a filmek mellé van hallgatnivaló anyag is! – ETERNELLE CD1/2

♫ **Zongorán LANG LANG játszik** – BEE-THOVEN PIANO CONCERTOS NOS 1 & 4

♫ **ROMANTIKUS OBOAVERSENYEK CD 1-2** – Mozart – Albinoni – Händel – Bellini – Bach – Marcello – Rosetti – Lebrun műveiből

♫ **ROMANTIKUS FUVOLA MELÓDIÁK CD 1-3** – Mozart – Gluck – Vivaldi – Rosini műveiből

♫ **MENDELSSOHN ÉLETMŰ SOROZAT CD 1-10** – Szeghnél szebb felvételek jobbnál jobb előadókkal

♫ **BABY EINSTEIN** – egy érdekes sorozat: a klasszikus zene nagy 'slágerei' kissé leegyszerűsítve – gyerekeknek. Háttérzenének, együtt fütyürészni az ismerős dalokat igen jó kikapcsolódás...

♫ **BRIAN ENO** két újabb felvétele: lélekfrissítők: Textures (1989), Small Craft On A Milk Sea (2010)

♫ **ALEXANDRE DESPLAT** filmzenéiből: **Coco Avant Chanel** (2009), **The Ghost Writer** (2010), **The Twilight Saga New Moon (The Score)** (2009), **The Painted Veil** (2007)

♫ **HANS ZIMMER** – The Pledge

♫ **LONDON SYMPHONIC ORCHESTRA:** Music of Michael Jackson

♫ **TRANS-SIBERIAN ORCHESTRA** – műfukban a legjobb (DVD is!): **Beethoven's Last Night** (2000), **Night Castle** (2009)

♫ **TREVOR RABIN** híres filmzenéje: **Enemy Of The State** (1998)

♫ **KARÁDY KATALIN válogatás**

♫ **THE STARLITE ROCK ORCHESTRA:** Classic Rock Violin

♫ **VITALIJ KUPRIJ** zongorázik klasszikusokat – kissé metálosan: **Extreme Measures, High Definition**

♫ **ALEX MASI** – Bach gitáron: **In the Name of Bach** (1999)

SZEPÍ – KÖNYV

Elmélkedős könyvek:

📖 **KERÉNYI LAJOS: BOLDOGSÁGRA SZÜLETTÜNK** – Isten minket öröme és boldogságra teremtett. A szenvedést, a halált, napi meghalásainkat mi magunknak okozzuk, de Jézus megmutatta a boldogsághoz visszavezető utat. Nehéz, de járható út ez. Ilyenekről elmélkedik Kerényi atya legújabb könyvében.

📖 **BENYIK GYÖRGY: IGÉZŐ LECKÉK** – Ha olvasunk elmélkedéseket a vasárnapi olvasmányokról, akkor legkönnyebben az evangéliumi szakaszokról szóló írásokat olvashatunk. A kiváló biblikus, most az „A” liturgikus év szentleckéiről írt egy gyűjteményes kötetet, amit érdemes forgatnunk, hogy a vasárnapi szentmisére ne csak a pap, hanem mi is készüljünk.

📖 **BALASSAY JÓZSEF: ADVENT ÉS KARÁCSONY ÜZENETE** – Jövőre, télire igen kiváló, olvasmányos könyv. Adventi, karácsonyi bibliai szövegek, történetek a hosszú, téli estékre.

Piaristáktól és piaristákról

📖 **VASS BÁLINT: DIE GESCHICHTLICHE**

BEWERTUNG DES ENDLICHEN SEINS IN DER THEOLOGIE HANS URS VON BALTHASARS – Sokaknak ismerős a tanár úr neve (tavaly még Szegeden volt, jelenleg a piarista novíciátust Vácon tölti). Most megjelent a teológiai doktori disszertációja, amit az igazán vagányoknak ajánlunk: komoly németeseknek és komoly teológusoknak.

📖 Számos új, piarista kiadvány is fellelhető a könyvtárban: más **PIARISTA ISKOLÁK ÉVKÖNYVEI** (hogyan összehasonlíthassuk a mienkkel) és egyéb képes kiadványok, ezekről az iskolákról.

Gyerekkönyvek:

📖 **A.A MILNE: HOLNEMVOLT** – Szerepel a történetben varázsige, hétmérföldes csizma, tündér és királyfi – minden adva van hát egy igazi meséhez. Ám a Micimackó szerzője mégsem meseregénnyel lepte meg olvasóit: a Holnemvolt története ugyanis szerfelett hasonlít a valóságra. A szereplők hús-vér emberek, a legjobb sem hibátlan, a legrosszabb sem velejéig romlott. Az események is fanyar humorral kacsintgatnak ki a meséből a valóságra, és a történetmesélés sem a mesemondás hagyományos szabályait követi.

📖 **FODOR ÁKOS: KÉPTELENKÖNYV** – A közismert haikuköltő, most más oldaláról mutatkozik be, nem kevésbé tetszetősen.

Szülőkönyvek:

📖 **EGIDIO SANTANCHÉ: GYERMEKEINK ISMERETLEN VILÁGA** – Tapasztalt és kevésbé tapasztalt anyukák, apukák, nagyszülők teszik fel kérdéseiket a gyermekorvos-pszichológusnak, akinek humoros, szemléletes válaszaiban átgondolt alapelvek és hosszú évek tapasztalata tükröződnek, tanácsai konkrétak, megvalósíthatóak.

📖 **ALEX KENDRICK—STEPHEN KENDRICK—ERIC WILSON: TŰZÁLLÓ** – A könyv hátulján a következőt olvashatjuk: Hivatása gyakorlása közben, a lángoló épületek belsejében Caleb Holt tűzoltóparancsnok mindig tartja magát a tűzoltók legfőbb szabályához: soha ne hagyj cserben a társad! Ám széthullóban lévő házasságában más szabályok szerint él. Vajon tűzállóvá tehető-e még a kapcsolatuk? A főszereplő munkája az életmentés, ezáltal azonban élete legnehezebb feladata előtt áll: felesége szívét kell megmentenie.

Szarkáné Gyerjék Judit
Szegheő József SP
Piros Adorján

Fodor Ákos

morális örök-
mozgó: amit nem emelsz
- szüntelen - süllyed

PIÁRFUTÁR

Szonettkoszorú

Egyik diákunk igen komoly teljesítménnyel megírt egy igen ritka műfajú irodalmi művet, amely már nemcsak diákos próbálkozás, hanem feltűnő alkotás. A munka műfaja, mesterszonett, olyan tizenöt szonettből álló ciklus, melyben a 15. „mesterszonettnek” nevezett szonett az előző tizennégy kezdősoraiból áll. Ezt a ciklust közöljük az most.

1.

A TÉLNEK VÉGE

Keserű vénembernek szólítanak,
legalábbis eddig ezt tették velem,
míg ma végre rám talált a szerelem.
Rossz érzések, emlékek kotródjanak!

Most boldogság és szeretet puhítanak,
szívem egyedül csak örömet terem,
hiszen ma véget ért a telem,
érzéseim többé nem hajítanak.

Csakis neked köszönhetem ezt Dóra,
hogy téged, ó igazi, nem kereslek,
és nem vesztetem el örökre a hóba,

mert a fagyos áldás be nem temethet,
és hiába hullik kiló kilóra,
kimondom bátran: oly nagyon szeretlek!

2.

HÁLA

Engemet, amikor egymagam vagyok,
egyedül te tudsz örömré hangolni,
elég egy üzenet, s kezdek dalolni
és olyankor minden bút hátrahagyok.

De voltak, vannak s lesznek olyan napok,
mikor nem kell magamnak udvarolni:
te vagy az, aki tudod igazolni,
hogy életem legszebb napjai azok.

Köszönöm azt, hogy van mit felidézni,
hogy van olyan perc vagy akár egy óra,
amire egyszer jó lesz visszanézni,

mint az összes többi találkozóra,
és akkor arra fogok emlékezni,
hogy milyen jó teveled kedves Dóra.

3.

SZÍVEM

S mily boldognak, ha emléked felragyog,
milyen büszkének láthatnak engemet?
Bizony az emberek látják lelkemet,
s irigyelnek, mert elégedett vagyok.

De a bántásuknak esélyt sem adok,
mert megvédem tőlük drága szívemet,
akitől kaptam minden jókedvemet.
Egyébként mindenki mást helybenhagyok!

De kicsoda is lehet az én szívem?
Van, akik szerint ő a tortán a hab,
vagy ő lehet a főnyeremény, hiszen

csókjából akár százat is ingyen ad.
De hatalmasat tévednek, úgy hiszem,
mert te vagy a szívem, Dóri, te magad!

4.

LÁNGNYELVEK

Nem számít, akkor merre taszítanak.
Akkor sem, ha borzasztóan hiányzol,
mert tudom jól, hogy magadra vigyázol
és ezért téged mások nem bántanak.

Ó, ha tudnád, hogy mennyire vártalak!
Az tartott meg, hogy valaki hiányol
még akkor is, amikor olyan távol
vagy, hogy írnom kell, hogy megpusziljalak.

Rengeteget vártam érkezésedre.
Szerencsére verseid megnyugtattak
(amik már megértek a dicséretre!)

és minden egyes nap új fényt juttattak,
mert a te felvillanó emlékedre
szívemben újabb lángnyelvek gyulladtak.

5.

TÁRS

Bár ellenségeim szétszakítanak,
- a rengeteg probléma, gond eltipor -
elcsendesednek mégis, miként a por,
mit vihar után magára hagytanak.

Engem a szeretetre tanítanak,
s azt hiszem, mindent tudok, de van, mikor
rájövök, hogy többet tudsz nálam. Vigyor
terül el fáradt arcomon (ívajak),

mikor tudom, hogy öröm vagy a bajban.
Mert benned többet találok, mint másban,
s ez nem a mennyei illat a hajban,

hanem valami, miben több hatás van:
pár kedves, bátorító szó a jajban,
s nyugodalmat lelek benned, a társban.

6.

KITÖRÖLHETETLEN EMLÉK

Sok szerencsétlen, úgynevezett „nagyok”
azok, akik engemet vesznek körül,
és talán ennek egyikük sem örül,
mert bizonyos, hogy én nem olyan vagyok.

Mert az én ajkam vodkától nem gagyog,
és szívem is csak egy dolognak örül,
a valakinek, aki szeme körül
minden aprócska gondolatom forog.

Mert nálam egyedül te lehetsz első,
és egyedül csak te kerülhetsz szóba,
akinek tulajdona minden belső

érték, ami emlékeztet a jóra.
Ezért leszel te mindig a legelső,
a kitörölhetetlen emlék: Dóra.

7.

MÉG MINDIG

Nem érdekelnek, bármennyire rajok,
mert egyedül te vagy az, aki számít,
ki mosolyával teljesen elámít,
akinek szavára én mindig adok.

És most mégis újra magam maradok.
De mi lesz azzal, akit szívem áhít?
Hát senkim se lesz, aki felvidámít?
És én már senkit sem vidámíthatok?

Vajon szonett-koszorúm elkészül-e?
Mert sokkal jobban ment a költés veled,
kinek finom a nózija és füle,

akitől érkezik minden ismeret.
De most itt ül a bús költő nélkülöd,
s azt hajtogatja, hogy még mindig szeret.

8.

REMÉNYTELENÜL?

Hisz fénylő fűrtjeid elvakítanak,
és ragyogásuk elveszi az eszem,
ezért sajnós azt már észre se veszem,
hogy a te érzéseid hol tartanak.

Úgy tűnik már teljesen elhaltanak,
így verseim eléd hiába teszem,
s az összes próbálkozás kárbaveszen,
mert téged egyáltalán nem hajtának.

Fodor Ákos

PIÁRFUTÁR

Gyanúba fogjuk a Tökéletet
és magyarázatjuk az elfogadhatatlant.

De tudd, ha kell, szívemben még lenne hely,
mert felejteni nehezebb - mint hiszed -
téged Dóra, aki miként a kehely

minden jószágodat magaddal viszed.
Egy kérdésre azonban kérlek, felelj:
hogya rád szomjazom, adni fogsz vizet?

9. VÁRAKOZÁS

Te vagy az én titokzatos receptem,
a rejtekben megbúvó hozzávaló,
amitől finomabb az enniváló.
Örülhetek, hogy ezt el nem feledtem,

annak ellenére, hogy nem mellettem,
nem velem tartasz. De nem nyilvánvaló,
hogy minden igyekvés hiábavaló
lenne, amit eddig érted megtettem.

Nem játszogat velem csalfa, vak remény,
hiszen a helyzetet még tisztán látom.
Te vagy számomra az égi tünemény,

emiatt azt egyáltalán nem bánom,
hogy sokára jön meg a jótétemény,
de a közelgő napot nagyon várom!

10. VÁKUUM

Te vagy az, akiért élni érdemes,
s ez az állítás semmit se változott,
pedig már így is sok gondot okozott
az érzés, ami cseppet sem kellemes.

Mekkora úr utánad! Félelmetes!
Ezen még én is (a százszor átkozott)
tátott szájjal nézek és csodálkozok.
Mégis van benne valami szellemes,

mert habár a cél réges-rég elfutott,
valamiért még mindig éledegélek.
Talán mert most végre eszembe jutott,

hogy nem a semmi után keresgélek,
hanem aki nekem egyszer kijutott,
ő az, kiben rendületlen remélek.

11. SZIKLAVÁR

S bár te vagy nekem a súlyos keresztm,
mégis csak veled tudnék talpra állni.
Így gondoltam, de kezdem kapiskálni,
hogy mi az, amiről megfeledeztem.

A jó megoldást végre felfedeztem:
a helyemet nélküled kell megállni,

és igaz barátokra kell találni,
mert nélkülkük mindörökre elvesztem.

Tőlük kapok bátorító szavakat,
és ettől megerősödhetem nagyon,
úgy, hogy építhetek vastag falakat

és azt mondják rám, hogy sziklavár vagyok,
aki mindentől megvédem magamat.
De számodra a kaput nyitva hagyom...

12. KÜZDELEM

Mégis egyedül te vagy az érdekes,
hiszen rólad álmodom minden éjjel,
néha haraggal, néha pedig kéjjel.
Ezért hiszem azt, hogy ez nem végleges.

Mások mondják, hogy ez nem természetes,
hogy foglalkozom még ilyen szeszéllyel,
mégis küzdök a vállalt szeszéllyel,
akkor is, ha e tett nem dicséretes.

Ugyan ki mást találnék elég jónak,
aki számomra éppen megfelelő?
Kinek is hagyhatom nyitva ajtómat?

Kiben van hozzám elég lelkielő?
Egyedül te vagy jó a szomjazónak,
s te lehetsz egyedül nála a nyelő!

13. HOVA TŰNT A KARÁCSONY?

„Aki majd leszel az igaz szerelmem”
volt idő, amikor még így hívtalak,
de most mégis másnak mutatod magad.
Ha meg lenne még a régi türelmem,

s mellé a jól bevált, erős fegyelmem,
még ismerősek lennének a szavak,
melyekkel régen téged áldottalak.
De sajnós már nem enyém e kegyelmem.

Az ünnep nélküled teljesen üres,
mert hiába töltik meg, mindent kihány.
De lehet, hogy nem vagyok elég ügyes,

mert nincs előttem semmiféle irány,
vagy nem látom, mert nem vagyok szemfüles.
Ezért bánt most a mérhetetlen hiány.

14. TŐLED VAN A BOLDOGSÁG

És most egyedül ez itt a lényeges!
Mert nélküled nem boldogság az öröm,
üres, hiányos, az egész csak üröm.
De általad lehet derűm végleges!

Tóled az ember szívesen részeges,
s Beléd kapaszkodik a kéz, s a köröm,
mert Érted - ha kell - magam összetöröm.
Ígéreteimből egy sem névleges,

mert az egészet komolyan gondolom,
s ha bárki szerint el nem fogadható,
akkor majd annak csak ezt válaszolom:

„Panaszod nem jogos, habár megható.
Talán egyszer (majd ha fagy!) meggondolom,
de boldogságom Egy: a Mindenható!”

15. Mesterszonett: HATÁSOS EMLÉK

Keserű vénembernek szólítanak
engemet, amikor egymagam vagyok.
S mily boldognak, ha emléked felragyog
– nem számít, akkor merre taszítanak.

Bár ellenségeim szétszakítanak
– sok szerencsétlen, úgynevezett „nagyok” –
nem érdekelnek, bármennyire rajok,
hisz fénylő fűrtjeid elvakítanak.

Te vagy az én titokzatos receptem,
te vagy az, akiért élni érdemes,
s bár te vagy nekem a súlyos keresztm,

Mégis egyedül te vagy az érdekes,
aki majd leszel az igaz szerelmem,
és most egyedül ez itt a lényeges!

„Valamennyien vétkezünk a nyelv ellen. Nem is az a fontos, hogy ne vétkezzünk, hanem hogy ébredjezék régóta szunnyadó nyelvi lelkiismeretünk, s tudjuk, hogy vétkezhetünk. Az ilyen bűnös máris bocsánatot kap. Csak az kárhozik el, aki tunya, közönyös, konok, s nem törődik azzal, hogy vétkezik vagy vétkezhetik. ... Mindenekelőtt azt vetik ellenünk, hogy egyetlen alkotó költő és író többet használhat a nyelvnek, mint egy sereg tudós, aki tarsolyában hordozza a nyelv döntvénytárát. Ezt senki se tagadja.”

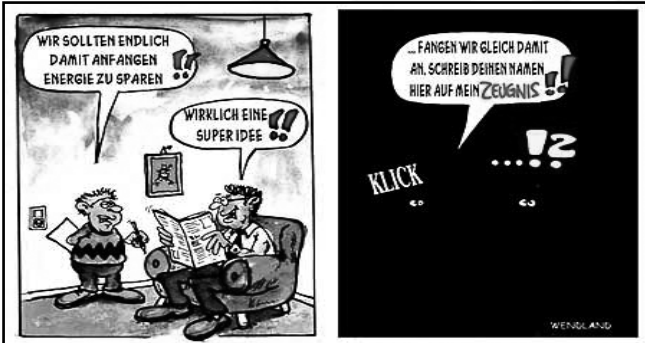
(Kosztolányi Dezső)

Left Corner

"When writing your essays, I encourage you to think for yourselves while you express what I'd most agree with."

Deutsche Rubrik

A decemberi krimi megfejtése a következő: a gyerek anyukájának karja véletlenül hozzáért a lámpához és az megégette. Innen tudta, hogy nem tartotta be a fiú az ígértét. Helyes megfejtéseket a következő tanulók küldtek be: Ördög Tamás, 10.a, Csenki Máté, 9.a, Nacsá Kristóf Arnold, 7.a. Gratulálók! Januári történetünk a következő:

Durelt, a híres magánnyomozót hetek óta üldözte egy szeplősképű fiatalember, hogy inaskodni szeretne mellette.

– Minden vágyam, hogy én is mesternyomozó legyek, mint ön – magyarázta. És hol járhatnám ki jobban az iskolát, mint a nagy Durel mellett?

– Ördög vigye, nem bánom – nevette el magát Durel, amikor az ifjú már huszadszor eredt a nyomába, hogy kunyeráljon. – Mivel úgysem kopsz le, s ha más után nem nyomozhatsz, látszólag holtomig utánam nyomozol, felveszlek kisinasnak. De csak ha valóban van érzéked a szakmához.

– Csak ahhoz van érzékem. Ha nem hiszi, vizsgáztasson le.

– Éppen ez a szándékom. Jól figyelj, mert mesélek egy történetet.

Sherlock Holmes is...

– Kezdheti, mester.

– Nos, egyszer két medvevadász után nyomoztam. Először egy kilométert tettek meg déli irányban, aztán egy kilométert keleti irányban. Én persze végig a sarkukban voltam, s követtem őket akkor is, amikor északnak fordultak. Arrafelé, azaz északnak is pontosan egy kilométert tettek meg, mikor végre megpillantották a medvét és lepuffantották. A furcsa az volt, hogy ahol lelőtték, az az a pont volt, ahonnan elindultunk. Tehát akár egy helyben totyogva is bevághattuk volna a medvekomát. Milyen színű bundája volt a medvének?

Válaszaitokat küldjétek e-mail címemre: mnagy@szepi.hu

Nagy Mariann

Forrás: Kun Erzsébet: 111 minikrimi (Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat, 1987)

Right Corner

Last month's correct answer was Saint Margaret of Scotland, niece of Saint Stephen I of Hungary, queen of Scotland.

KISS BENJÁMIN (8.a) was the first to answer correctly. He can collect his reward, the bar of chocolate from the editorial office. Thank you and congratulations!

It's Movie Time! – It's almost time for the Oscar awards, so let's think about famous films. Good quotations may recall the film itself. Here are some of the most famous ones. Find out who said them. Send the name of the actor/actress, the name of the character, and the title of the film to piarfutar@szepi.hu. The quickest correct solution deserves a bar of chocolate.

Nota bene: the last quotation is so famous that it reappeared in more films. At least three correct solutions are possible in that case.

You talkin' to me?

Frankly, my dear, I don't give a damn!

In space no one can hear you scream.

I'm going to make him an offer he can't refuse.

I think this is the beginning of a beautiful friendship.

In italiano

Film italiani

Avvicinando la cerimonia del Premio Oscar, parliamo un po' dei film italiani. Vedete le seguenti domande e cercate di trovare le risposte giuste.

Mandate le soluzioni a piarfutar@szepi.hu al più presto possibile. Chi presenta la velocissima risposta corretta riceverà una cioccolata.

1. Quale film ha ricevuto i più Premi Oscar?

- Ladri di bicicletta
- La vita è bella
- Le notti di Cabiria

2. Quale attrice non ha mai ricevuto il Premio Oscar?

- Gina Lollobrigida
- Anna Magnani
- Sophia Loren

3. Quale regista ha meritato il Premio Oscar tre volte?

- Vittorio De Sica
- Federico Fellini
- Michelangelo Antonioni

Aztán egy ponton leállok, kérdezek valamit, és amit kérdezek, arra gondolkodás nélkül felelned kell.

Fodor Ákos

Depis vagyok?!

Új év, új elhatározások. Jó dolog ez, mert időről-időre beiktathatunk kisebb terveket a nagy, mindent átfogó elképzelések mellé. Már csak azért is, hogy örülhessünk, ha sikerült teljesíteni. Például odaállunk a tükör elé, és látjuk, hogy az ünnepi lakomák után jó lesz egy kicsit odafigyelni a vonalainkra, a zsíros, szénhidrátdús ételekre. Vagy belenézünk a fél-évi „értésítőbe” és abból egyértelműen kiderül, mire kellene egy kicsit több időt és figyelmet szentelni.

Egyáltalán: mi van a bizonyítvánnyal? Mit kell belőle kiolvasni? Szerencsére az iskolás években túl már megszűnik az osztályozás. Ilyen direkt és keresetlen módon nem értesülünk róla, ha valamit nem megfelelően csinálunk. Persze a legtöbbünknek vannak visszajelzései. Néha össze is szorul tőle a torkunk... Tehát akinek jó jegyek kerültek be az ellenőrzőjébe, annak gratulálók! Akinek nem sikerült elérni azt, amit megcélzott, annak pedig kitartást és szorgalmat az előttünk álló félévben! Semmiképp se lenne jó, ha közömbösségbe, depresszióba menekülne bármelyikőtök is.

De mi is az a depresszió? Fiatalok, gyerekek is lehetnek depressziósok, nem csak felnőttek? A válaszom: sajnos igen. Rövidebb, hosszabb ideig minden embernél előfordulhat lehangoltság, kedvetlenség. Ez természetes dolog, hiszen sokszor történhet olyan életesemény, ami kiváltja ezt a rossz hangulatot. Ez azonban néhány hét elteltével lassan rendeződik és az élet megy tovább...

Fontos azonban, mi történik ezalatt a kritikus időszak alatt. Tudniillik, ha csak a korcsoportokra gondolok, van aki elhanyagolja tanulmányait, megsérti barátait, tiltott szerhez nyúl, hogy kompenzáljon, rossz viszonyba kerül a fél világgal, esetleg még a törvénnyel is és sorolhatnám tovább...A heteken, hónapokon át tartó deprimált lelki állapot mindenképpen kóros. A legfontosabb tünet az örömtelenség, vagy azt is mondhatnám: az öröme való képessége elvesztése.

Egyik kamasz sincs teljesen kibékülve az őt körülvevő világgal, ez mondhatni természetes, de azért nem árt figyelni rájuk. A serdülők zavaros dolgai depresszióból is fakadhatnak.

Az, hogy egy kamasz bezárkózik a szobájába, kerüli a beszélgetést a szüleivel, vagy undorral tologatja az ételt a tányéron, lehet egyszerűen a kamaszkor „tünete”. Azonban nem lehet mindent egy legyintéssel elintézni, előfordulhat ugyanis az is, és nem is ritkán, hogy a gyerek depressziós. Egy felmérés szerint a fiatalok 10 százaléka szenved serdülőkori depressziótól. Ezek a fiatalok akár 3-4 órát is aludhatnak délutánonként, majd arra ébrednek, hogy rettentő fáradtak, nincs étvágyuk és nem tudnak figyelni semmire. Nincs se energiájuk, se kedvük beszélni senkivel, meg vannak győződve róla, hogy semmilyen értékük nincsen: teljesen elszigeteltek a világtól. Súlyos esetben a betegség akár öngyilkossághoz is vezethet.

Bár a serdülőkori depresszió széles körben elterjedt betegség a kamaszok körében, a betegséget, melynek létezését csupán 10-15 éve ismerik el, ritkán ismerik fel. A problémákat általában csak „érzelmi instabilitásnak”, vagy egyszerűen kamaszos hülyeségnek ítélik.

Nagyon értékes elmélkedést találtam a szegedi piaristák honlapján az örömről. Érdemes elolvasni! Az örömtelen, rosszkedvű ember elől menekülnek még a barátai is. Mégis azt kell mondanunk, hogy talán az öröm érzése az, ahol tehetünk valamit. Mint a legtöbb betegséggel kapcsolatban, itt is a legjobb a megelőzés. Az öröm felismerésére, keresésére szoktatni is lehet magunkat. Néha az az érzésem, ezt is tanulni, tanítani kell. Nem árt néha átgondolni, akár elalvás előtt, vagy a buszra várva milyen öröm is ért aznap bennünket.

Az apróságokat is észre kell venni: találkoztunk valakivel, aki ránk mosolygott és kedvesen szólt hozzánk;

szépen sütött a nap, vagy esett az eső – kitisztítja a poros levegőt és zöldellni fognak a parkok; valami érdekes történik az iskolában; jót beszélgetek valakivel; sikerült hozzájárulnom valamivel az otthonom nyugalmához; látok egy helyes kislányt! Mind-mind megannyi öröm. Keresni kell, ott is ahol első látásra nincs. Az öröm hordozója ritkán anyagi érték. Az öröm bennünk van. Belül.

Ezek persze rövid kis eszmefuttatások. Megkaptátok a bizonyítványt és vannak olyanok akiket nem tölt el ez a tény az áhított örömmel... No, de éppen ez a csodálatos az életben, hogy feladatokat ad.

Ha eddig sportoltál és most azt hiszed a testmozgásról kell az áhított cél, a javítás érdekében lemondani, lebeszéllek róla. Ne foszd meg magad azoktól a tevékenységektől, amit örömmel csinálsz!

Értékelj át a napirended, rendezd jobban össze a teendőid, gondold át, miben vagy a legjobb, és légy büszke rá. Ha pedig elbizonytalanodsz: mindig tudd, hogy egy közösség vesz körül, akikhez bátran fordulhatsz, s ennek a védőnők és jómagam is része vagyok.

Dr. Dénes Ilona
iskolaorvos

ilanadenes@hotmail.com

KÉREMMAKÖVETKEZŐT

Öregdiák – nem vén diák

„Kölcsönös tiszteletre épülő együttműködés”

Tanárról az újraindult szegedi piarista gimnáziumban érettségizett. Honnan tudott egyáltalán az iskoláról?

Az iskoláról főleg nagybátyámtól hallottam, ő a pesti piaristák-

hoz járt. Rengeteget mesélt az ott töltött diákveiről, az iskolai órákról, a tanárokról, közös túrákról, például vitorlástúrákról... Nagyon tetszett, amit tőle hallottam és úgy döntöttünk, hogy a Szegeden már 1991-ben újraindult piarista gimnáziumba jelentkezem.

Mik voltak a legmeghatározóbb élményei piarista diákként? Mit tudott magával vinni az iskolából az életbe?

Először nagyon furcsa volt, hogy egy lány sincs az osztályban, mivel előtte általános iskolában zenei tagozatra jártam, ott hatan voltunk fiúk és tizenheten a lányok. Aztán hamar kialakultak szoros, igazi barátságok. Igazából a diáktársaimmal való szoros összetartás és néhány számomra meghatározó személyiségű tanárral kialakult közvetlenebb kapcsolat volt a legerősebb élmény. Mivel a gimnáziumi évek alatt is fontos volt a zene az életemben, Lajos István tanár úrral különösen bensőséges kapcsolat volt. Nagyon szerettem az óráit, ahogy magyarázott és azt, ahogy a zene iránt kevésbé érdeklődő diáktársaimmal is meg tudta szeretetni a különböző korok zenéit. Megerősödött bennem, hogy igazi emberi kapcsolatokat és ezen belül a nagyon fontos tanár-diák kapcsolatot is csak a kölcsönös tiszteletre, a nyitottságra, a bizalomra épülő együttműködéssel lehet teremteni. Ha ez sikerül, a diákok kérdezni mernek, őszinték lesznek, az oktatás élményszerűbb lesz mindkét fél részére és ezáltal hatékonyabb is.

Most a katedra túlsó végére került egykori iskolájában. Milyen érzés ott tanítani, ahol egykor a padot koptatta?

Először inkább attól tartottam, hogyan fogadni azok a tanárok, akik egykor tanítottak, mivel nekem is voltak diákcsinnyeim. Mégis, tíz év után tanárként visszakerülni a volt iskolámba nagyon jó érzés volt. Úgy érzem, hogy már az elejétől befogadtak „kollegáim”. Diákként sokszor azon gondolkodtam – miközben a tanári előtt álltam, várva

valamelyiküket –, hogy vajon a civil életben is olyanok, mint órán? Ma úgy látom, jó lett volna diákként jobban megismerni őket... A tanítást nagyon szeretem. Úgy érzem, hogy a diákjaimmal jó kapcsolatot tudok kialakítani. A kölcsönös elfogadás és tisztelet jegyében jobban megy a tanulás és a tanítás is.

Operaénekesnek készül. Azért ez nem egy divatos szakma a mai fiatalok között... Mi motíválta a pályaválasztását?

A szegedi tanárképző gyakorló iskolájának zenei tagozatára jártam. Aztán itt a piarban is folytatódott a zene iránti érdeklődésem Lajos István tanár úr keze alatt. Többször vettünk részt különböző fellépéseken. Az egyik versenyen a zsűri elnöke, Rozgonyi Éva Liszt-díjas karnagy meghívott a Bartók Béla Vegyeskar basszus szólamába énekelni. Egyszer hamarabb értem a karpróba, mint a többiek. Rozgonyi tanárnő a zongorához hívott és elkezdett skáláztatni, majd jó tíz perc után megkérdezte: „Nem akar maga komolyabban foglalkozni az énekléssel?” Miután a válaszom igen volt, Éva néni több meghallgatásra is elvitt, például Budapestre a Zeneakadémiára. Bízattak, hogy érdemes lenne komolyabban venni a dolgot. Ekkor találkoztam egy nyári előadáson kórustagként Bárdi Sándor tanár úrral, aki több éven keresztül volt az énektanárom és a pályára nevelő „zenei apám.” Később az angol szak elvégzése után az ő biztatására jelentkeztem a szegedi egyetem magánének szakára. Az operát, mint zenei műfajt kiskorom óta szeretem. Családomban is majdnem mindenki zenélt, természetessé vált a színházba járás és az opera előadások látogatása.

Milyen szerepekben láthatunk mostanában? Vannak szerepálmái egy operaénekesnek?

Az egyetem alatt módomban volt szólolistaként is szerepelni több hangversenyen, illetve operákban fellépni. Harmadéves koromban kaptam egy megalapozó lehetőséget Gyüdi Sándortól a színház főigazgatójától: Verdi Toscájában Sciarone szerepét énekelhettem el. Első színpadi szerepléseim több szempontból különlegesek voltak. Azért is mert olyan emberekkel énekelhettem és játszhattam együtt, mint a világhírű José Cura, vagy a 2008-as Mezzo Operaverseny első helyezettje, Adam Diegel. A közös színpadi játéknak különös személyes élményt adott, hogy nyelvtudásom révén alkalmasint a vendégművészek segítőtje lehettem. Ezek a szerepek, helyzetek és díszletek mögötti együttlétek ugyanazt az alapélményt erősítették bennem, mint amelyekről az iskola kapcsán is

beszéltem: a közvetlenséggel, emberi nyitottsággal még a látszólagos sztár-álarc mögött is valódi, értékes embert lehet találni. Ezek a személyes élmények beépülnek a választott pályámhoz való viszonyomba, az abban való elmélyülést segítik. Ebben a színházi évadban Verdi Traviatájában énekelem Dr Grenvilt, illetve Csajkovszkij Anyegin című operájában Zareckij figuráját alakítom. Mozart első, 12 évesen írt operájában, a Bastien és Bastienneben a varázsló Colas szerepét énekelhetem. A pálya elején lévén minden basszus szerepet szeretnék meghódítani, de egyik kedvencem Mozart Várászfuvolájából Sarastro szerepe. Ezt a darabot nagyon sokszor láttam Gregor Józseffel, Polgár Lászlóval és jelenlegi tanárommal, Altorjay Tamással is. Egyszer, ha érettnék és felkészültnék tartanak ahhoz, hogy elénekeljem ezt a szerepet, nagyon boldog leszek...

Másik „szerelem” a vízilabda. Hogyan kezdett pólózni? Ez hobbi, vagy távolabbi terve is vannak a sporttal?

Általános iskolában már három éve úsztam, amikor egy idő után többre vágytam, mint faltól falig róni a hosszakat, de a víztől nem szerettem volna megválni. Ekkor jött a gondolat: vízilabda. Beköszöntem az edzésre, ahol meglepetésemre már másnap leigazoltak. Később, a gimnázium alatt egyéves amerikai ösztöndíjat nyertem. Bíztam benne, hogy a floridai gimnáziumnak lesz saját vízilabda csapata, de még a környező városokban sem volt. Így maradt az iskolai úszó csapat. Amikor hazajöttem, az érettségi után is motoszkált bennem a vágy, hogy ismét vízilabdázhassak. A szegedi egyetemnek nem volt vízilabda csapata, így többen összefogtunk és kezdeményeztük egy egyetemi vízilabda csapat megalakítását, amelynek azóta tagja vagyok és idén szeptembertől hivatalosan is az OB II-es bajnokságban veszünk részt sok sok örömmel. Igazából a vízilabda hobbi-ként van jelen az életemben, illetve ez az a sportág, amit OB I-es és válogatott szinten is mindig követek, és ha tehetem, jelen vagyok szurkolóként is a mérkőzéseken.

SZEPRESS

Piarista iskola: Dugonics András Piarista Gimnázium
Érettségi éve: 2002
Kedvenc idézet: „Hozd ki minden napból a legjobbat, hozd ki a legjobbat önmagadból, az életedből!” (ismeretlen)
Kedvenc könyv: Paulo Coelho: Tízengy perccel
Kedvenc film: Szabadság, Szerelmek
Kedvenc zene: Mozart, Rachmaninov és Chopin, valamint a R&B világa áll hozzám nagyon közel.

Fodor Ákos

PIÁRFUTÁR

A szeretésen kívül minden embert: romépités.

Őrült sportágak

1500 méteres taxivágtá

Csak olyan nagyvárosban élők vehetnek benne részt, ahol egy lakosra két taxi jut (lásd: Budapest). Egy egész taxiskompanya üzi a reménybeli utasokat. Akit elütnek és meghal, az kiesik a versenyből.

Ingázók ugrása

A versenyzők 7.14-kor érnek a helyiérdeklő végállomásra. A szerelvény már 7.13-kor elindult. Két pont, ha mégis elérjük, egy pont, ha a táskánkat fel tudjuk dobni rá.

Tévé-zsíros kenyér rövidtáv

A versenyzők abban próbálnak vetélkedni, hogy ki készíti el a legaprikásabb, hagymásabb, esetleg a legtöbb Piros Aranyat felmutató zsíros kenyeret a konyha és a tévé közti távon kétperces (kegyelmi) reklám idején. Sör a jegesből plusz egy pont.

Üvegviszaváltó maratoni

Bármelyik nemzetből való férj indulhat, aki legalább három sarokra lakik a bolttól. A verseny célja, hogy annyi üres üveget vigyünk vissza a legrövidebb idő alatt, amennyit csak bírunk. Tört üveg darabja mínusz egy pont. Az ajtó mögé vagy bármely kevéssé észrevehető helyre letett üvegek darabja mínusz két pont. Kisgyermek megbízása a feladattal diszkvalifikálást von maga után.

Autóduda-verseny

Távol-keletiek, arab országokbeli és izraeli vezetők – mivel ők folyamatosan a dudát nyomják – kizárva. A lényeg: minél gyorsabban rádudálni az előttünk állóra zöldnél. A világcúcs jelenleg 0,03 másodperc. Sz. Zs. budapesti taxis tartja. Egy percnél hosszabb káromkodást beszámítunk.

Rossz szám tárcsázása

A verseny lényege: ki tudja a legtöbb téves számot tárcsázni. A verseny délután négykor indul. Akinek a kutyája fölveszi a készüléket, vagy ráugat az üzenetrögzítőre, sajnos csak a profik között indulhat, és nem az olimpián, ami – mint tudjuk – a tiszta amatőröké.

Temesi Ferenc

Roncsderbi

A gyorsasági Roncsderbi hazai, dél-alföldi története a 80-as évek közepén kezdődött Baján és környékén. Kezdetben a versenyautók az akkori utcai autók használaton kívüli darabjainak kis változtatásával jöttek létre. A verseny szabályai megállapodáson alapultak. Már a kezdetekkor is két géposztályban versenyeztek az autók paramétereinek alapján. Akkoriban még csak két helyszínen, Baján és Bácsbokodon zajlottak. Később mind többen csatlakoztak a versenyhez. Az évek folyamán új helyszínek léptek be, és a versenyzők száma is megugrott. Évente 10-12 versenyt rendeznek. A sportág ismertsége pedig jelentősen nőtt.

Iskolánk diákja, a 7. b osztályos Fodor Martin tavaly óta versenyez. Édesapjával épített autójával 2010-ben a 4. helyen végzett az országos bajnokságon a II. géposztályban. Mivel nincs korosztályos kategória a roncsderbiben, a felnőttekkel versenyez együtt. Emiatt még előkelőbbnek számít a helyezése.

Édesapja szintén roncsderbizett, így hamar megszerette a sportágat. Előtte öt évig crossmotorozott Malaguti, KTM és Suzuki motorokkal. Martin azonban nem csak a technikai sportok szerelmese: a Pick Szeged 97-es korcsoportjában kézilabdázik is.

(x.y.)

Evezős ergométeres felmérés

Iskolánkban ebben a tanévben decemberben tartottuk az evezős ergométeres felmérést. Ennek célja leginkább a diákság erő-állóképességének felmérése. Természetesen a kezdeményezés mögött az evezős sportág népszerűsítése, az iskolák és az evezős sportegyesületek közötti kapcsolatok javítása, az iskolának az evezős sportágba való bevonása is ott áll.

(p.v.)

500 méter (watt/kg alapján)							
H.	név	oszt.	szül. év	idő	telj. watt	tests. (kg)	w/kg
1.	Rácz Bertalan	7.a	97	01:48,7	272	60	4,53
2.	Németh Richard	8.b	97	02:04,4	182	41	4,44
3.	Kopasz Donát	7.a	97	02:00,3	201	49	4,10

500 méter (idő alapján)							
H.	név	oszt.	szül. év	idő	telj. watt	tests. (kg)	w/kg
1.	Almási Dávid	9.b	96	01:45,3	300	65	4,62
2.	Urbán Egon	8.b	96	01:52,8	244	54	4,52
3.	Modok Ferenc	8.b	96	02:04,0	182	41	4,44

500 méter (idő alapján)							
H.	név	oszt.	szül. év	idő	telj. watt	tests. (kg)	w/kg
1.	Varga Imre	7.b	97	01:46,9	286	75	3,81
2.	Rácz Bertalan	7.a	97	01:48,7	272	60	4,53
3.	Gárgyán Levente	7.b	97	01:50,0	262	67	3,91

500 méter (idő alapján)							
H.	név	oszt.	szül. év	idő	telj. watt	tests. (kg)	w/kg
1.	Liska Aron	8.b	96	01:42,1	329	82	4,01
2.	Almási Dávid	9.b	96	01:45,3	300	65	4,62
3.	Árpási Patrik	8.b	96	01:48,3	276	90	3,07

Sakkfeladvány

GELLER - GARRIGA
LAS PALMAS, 1979

A támadásvezetés egyik fontos eszköze a védőbáb kimozdítása, eltávolítása akár áldozat árán is. Geller nagymester e játszmájának befejezése nagyon jó tanpélda arra, hogy hogyan kell ezt az alapvető érvényesíteni... Világos nyer

A megfejéseket Horváth Tibor tanár úr várja a tibi@szepi.hu drótposta-címre.

**TUDNIVALÓK,
KÖZLEKEDÉSI KORLÁTOZÁSOK A FEBRUÁR 1-JEI ESEMÉNYEKSEL KAPCSOLATBAN**

Mint ismeretes, holnapután, február elsején, egy keddi napon, délután háromnegyed hatkor vége lesz a világnak. Mindjárt utána az utolsó ítélet következik.

A fővárosi tanács illetékes ügyosztálya felkéri a lakosságot, hogy kerülje a pánikot. Másfelől viszont türelmetlenkedni is fölösleges, mert kivétel nélkül mindenki sorra kerül.

Nagyobb méretű közlekedési korlátozásokra nem lesz szükség, de az Alagutat - az esetleges beomlás veszélye miatt - délután háromkor lezárják. Ettől kezdve a négyes, ötös, ötvenhatos autóbusz a Lánchíd helyett az Erzsébet-hídon közlekedik.

A vasutak, hajók, autóbuszok menetrendszerűen járnak, sőt, a Vigadó térről egy sétahajó különjárat is indul, mely (elegendő számú jelentkező esetén) felbogózott ravatalként úszik lefelé a Vaskapu festői vidéke és a Fekete-tenger felé.

Mindazokkal, akik életük meghosszabbítását akarják kérvényezni, máris közöljük, hogy kívánságuk nem teljesíthető. Még terhes anyák és újszülöttek sem képeznek kivételt, pedig néhányan jogosan panaszkodnak amiatt, hogy épp holnapután háromnegyed hatkor jönnek a világra, és ennek folytán roppant rövid életűek lesznek.

Másfelől viszont különleges szerencse éri mindazokat, akik ebben az időpontban amúgy is elhaláloztak volna. Ezek most jót röhögnek a markukba.

AZ ÉLET ÉRTELME

Ha sok cseresznyepaprikát madzagra fűzünk, abból lesz a paprikakoszorú.

Ha viszont nem fűzzük fel őket, nem lesz belőlük koszorú. Pedig a paprika ugyanannyi, éppoly piros, éppoly erős. De mégse koszorú.

Csak a madzag tenné? Nem a madzag teszi. Az a madzag, mint tudjuk, mellékes, harmadrangú valami.

Hát akkor mi?

Aki ezen elgondolkozik, s ügyel rá, hogy gondolatai ne kalandozzanak összevissza, hanem helyes irányban haladjanak, nagy igazságoknak jöhet a nyomára.

Örkény István

De	... Cobra – angol sportautó	Nyak-takaró	Karmolás németül	Az összes	Vas megyei település	
Megfejtés (1)	Egyiptomi isten					
Hosszúság mértékegységének jele	Dagály			Szemmel érzékel		
Megfejtés (2)	Lovagló ember			Győznie		
Hága lakója					Az energia jele	
... Lioszta Olimpiai Csarnok (Athén)		Kettős betű			Súrol	
		Tudja, ki vagy			Duplázva nagyapa	
Nagy-növésű	Megfejtés (3)					Német helyeslés
	Gallium, berkélium			Verseny kiindulási pontja		
				Állami Vagyon-ügynökség		
... ördög – állatfaj					Aláírás	
					Téli sport	
A német vasút-társaság nevének rövidítése		Étkezés				Határozott névelő
						

Ebben a hónapban, egy közmondás a rejtvény megfejtése. A megoldásokat 2010. február 10-ig kérjük bedobni szerkesztőségi postaládánkba, vagy elektronikus levél címünkre elküldeni: piarfutar@szepi.hu. Előző havi megfejtésünk: „A Messiás boldogságot szokott hozni...” Pólót nyert Bencsik Róbert tanár úr. Gratulálunk!

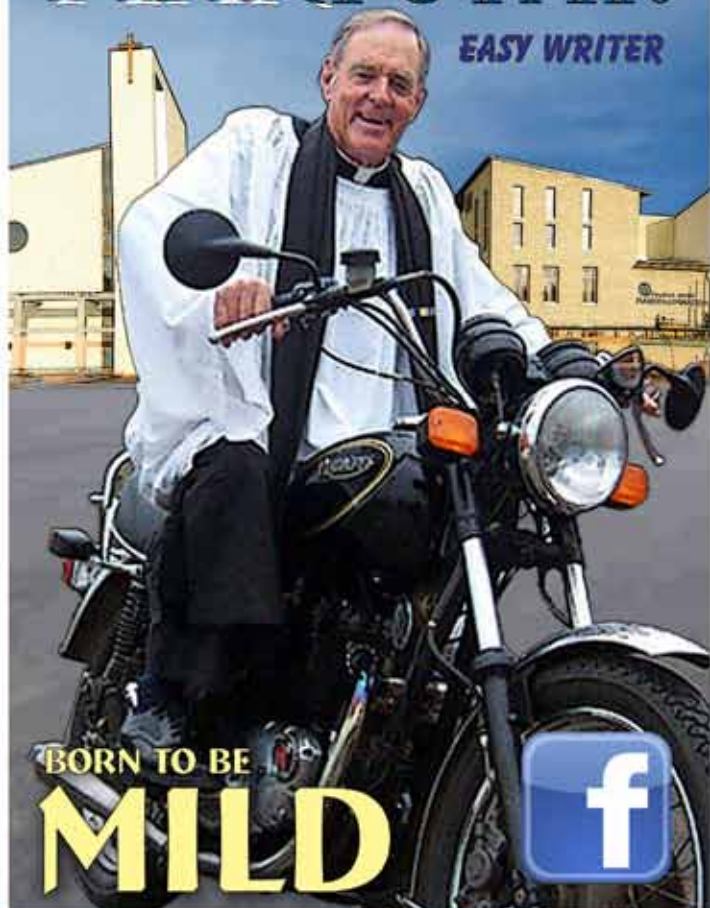

Túlélésünk titka: úgy csinálni, mintha...

v e g k e p (p)

PIÁRFUTÁR

EASY WRITER

BORN TO BE
MILD

MINDEN TEKINTETBEN

ROBOGÓ:

Yamaha BWS

Elöl tárcsafék, hátul dobfék, levegő hűtés,
70ccm-es polini henger, ZXmódosított kipufogó,
sport főtengely, szín: matt fekete,
110km/h végsebességgel, alacsony fogasztással,
megbízható motorral eladó. Ár:75000Ft

HANGTECHNIKA:

2x300w-os erősítő+ 2 MNChangfal 30cm-es
mély+magas hangszórával hibátlan állapotban.
Nagyon nagyot szól! Ár:40000Ft

LAPTOP:

LG Xnote LS50a

processzor: intel celeron M 1,6 GHZ
15" xga , LCD képernyővel melyben 6 centis sáv
függőlegesen kicsit halványabb, de nem zavaró!
wifi, DVD-író, kártyolvasó, monitor kiment,
integrált videokártya, 512MB RAM,
3 USB+ 1 mini USB, win7 op rendszerrel,
hibátlan működés. Ár: 35000FT

TELEFON:

Sony Ericsson k800i. Jó akkumulátorral, használt külsővel
de karcmentes képernyővel eladó. Ár: 10000FT

telefon: 06302149828 e-mail: kard.feny@freemail.hu

A SZEGEDI
PIARISTA ISKOLA
CÉLJAIT
A
**DUGONICS
ANDRÁS
ALAPÍTVÁNY**
TÁMOGATJA.

BANKSZÁMLA SZÁMA:

**10402805-
28012423-
00000000**

1. .

piarista Bál

2011. február 26. 18 óra

Jegyek a gimnázium titkárságán vásárolhatók 3500 forintért.

Szeged, Bálint Sándor u. 14., Tel: 62-549-090, E-mail: titkarsag@szepi.hu

Honlap: www.szepi.hu